Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[...]тямай 1921 оной [...]айрын 21-һээ гарана | № 234 (14254) | 1973 оной октябриин 4, четверг | Сэн 2 мүнгэн

[...]ҮХЭД ТАРЯАШАД! ХУРЯАЛГА ШИИДХЭХЫ ХАҺАДАА ОРОБО

[...]Э ХҮДЭЛМЭРЕЭ ТҮРГЭН ДҮҮРГЭХЫН ТУЛА БУХЫ МАШИНА, ТЕХНИКЭЕЭ

[...]ШАГТАЙГААР ХҮДЭЛГЭЖЭ, АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫЕ ЭРИД ДЭЭШЭЛҮҮЛЭГТЫ!

[...]АГАА ГАМНАН

[...]д эдеэшээгүй ороо̄һо тарян һүүлэй хэдэн наратай [...] үдэрэй туршада одоошье шарлажа, Кабанскын [...]ай «Шергинский» совхозой тарялан дээрэ хүсэтэ [...]р, автомашинануудай, адар томо талын «онгосо-[...] хүнхинөөн үдэр һүнигүй замханагүй.

[...] Бригадымнай меха-[...]орнууд горох хуряажа [...]. Байгша ондо горо-[...]раса һайн байжа, бү-[...]320 гектарһаа 4520 [...]р ороо̄һон абтаа. Мү-[...]рэй байдалаар 800 гек-[...]шэнисэ, 450 гектарай [...] хадагдаад байна, — [...] совхозой зургаадахи [...]иниин тракторно-та-[...] ажалай бригадын бри-[...] Владимир Петрович [...]иин хармаанайнгаа дэб-[...]ohoo хаража хэлээ.

[...] бригадын комбайнер-[...]эдэ үдэрнүүдтэ «Брат-[...]щетки» гэжэ газарта [...]аһан обёосой ургаса [...]на байба. Механиза-[...]удай хүдэлмэреэр һо-[...], эндэ хүрэжэ ерэхэ [...], найман «Сибиряк» [...] обёос хадажа яба-[...] Тэдэнэй нэгэндэ улаан [...] зурагданхай, жолоо-[...]нь үнинэй комбайнер [...] Тугаринов байба.

[...]ухэрнай таряа хуряал-[...]эилхэһээ хойшо 1.300 [...]р таряа сохижо, ажа-[...]тороо дэлгэрһэн мүры-[...] эрхимлэн, иимэ тэм-[...]үртөө бшуу. Харин [...]үүлынь Г. Дубинин, [...]лов, М. Куржумов, [...]ров, Н. Михайлов, [...]инин, И. Щитиков [...] түрүү комбайнерһаа [...]түй ажаллажа, үдэрэй [...]центнер ороо̄һо сохино.

[...] һүүлэй нарата үдэр-[...] таряа хуряалгаяа [...] ябуулхын тула бии [...] оролдоноолди даа. [...] ниилээд оройтоо. Га-[...]олмэг, дулаан байһан [...]деэгүй һаа, хабар-[...]ааша хэһэн ажалнай [...]һула һалашаха бшуу, [...] бригадын механиза-[...] мэдүүлнэ.

[...]ншье тон зүб. Хэжэ байһан ажалыень харахада, комбайнер бүхэн үнэтэ сагаа яһала гамнана хэбэртэй, үни удаан зогсоношьегүй.

Байгша онойнгоо шэнэ ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэн болзорто суглуулжа абахын тула таряагаа амяарлажа хуряана. Мүн комбайнуудаа бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэжэ, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлнэ.

Комбайнуудаа зогсолтогүй хүдэлгэхын тула таряа зөөлгэдэ олон автомашина табигданхай юм. Тиимэһээ адар томо талын онгосонуудай бункер ороо̄һоор дүүргэгдэмсээрээ автомашиныи кузов руу эюулэгдэжэ, тэрэ дороо тарянай тоог дээрэ эльгээгдэнэ. Тэндэ шиигтэй ороо̄һониинь тусхай түхеэрэлгээр һалхитуулан хатаагдажа сэбэрлэгдээд, амбаарта оруулагдана.

Бригадирай хэлэһэнэй ёһоор, комбайнһаа ороо̄һо шэрэдэг автомашинын жолоошод А. Устьянцев, П. Купцов, Д. Михайлов, Н. Мордовской гэгшэд тус бүреэ үдэртэ 300 центнер таряа зөөжэ эрхимлэнэ.

Дурсагдагша бригадада механизаторнуудай, комбайнернуудай ажал һайнаар эмхидхэгдэнхэй, үнэтэ сагаа гамтайгаар хэрэглэнэ. Жэшээлбэл, таряа хуряалгада хүдэлэгшэд эртэ үглөөгүүр автомашинаар ажалдаа асарагдадаг, үдэрынь поли дээрээ эдеэлдэг байха юм. Нигэжэ шударгы бэрхээр ажалладаг совхозой зургаадахи отделениин бригада һүүлэй дүнгөөр ажахы дотороо эрхимлэжэ, социалис мүрысөөндэ онсо шалгарһан байна.

А. МЕЩЕНИН,
хүдөө бэшэгшэ.

Таряа хуряалгаяа түргэн болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын тула комбайнуудаа бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэдэг «Прибайкалец» колхозой механизаторнууд 1.600 гектарай ороо̄һото ургамалнуудые хадажа үрдибэ.

Мүнөө тус ажахын тракторно-тарян ажалай хоёр бригадын комбайнернууд таряа хуряалгаяа түлэг дундаа ябуулжа, хадалга сохилго хоёройнь хоорондо ехэ забһар гаргахагүйе оролдоно. Эдэ коллективүүдэй түрүү механизаторнууд Георгий Леонов, Сергей Колмаков, Михаил Добрынин, Николай Гаськов саг зууураа ажаллахаяа ерэһэн 595-дахи ДЭУ-гай тракторист Иннокентий Кармышин гэгшэд үдэрэйнтөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Һүүлэй мэдээгээр эдэ бригадануудай комбайнернууд 1.000 гектарай таряа сохижо суглуулаад байна.

Ажахы дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор нэгэдэхи бригадын механизаторнууд эрхимлэжэ ябана. Эндэхи комбайнернууд гол түлэб недондоной чемпион Георгий Леоновой ажалаар омогорхожо, дүй дүршэлыень халан абажа хүдэлмэрилхэдөө иимэ амжалта туйлаһан байна.

П. ГРИГОРЬЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнер Г. Леонов.
Авторай фото.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ТУШААХА 9 ҺАРЫН ТҮСЭБЭЙ ХЭР ДҮҮРГЭГДЭҺЭН ТУХАЙ

1973 ОНОЙ ОКТЯБРИИН 1-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Мяхан	Һүн	Үндэгэн	Ноо̄һон
Баргажанай	108	100	108	115
Баунтын	143	111	—	—
Бэшүүрэй	97	90	129	99
Зэдын	100,5	100	116	89
Яруунын	107	113	—	105
Загарайн	102	83	294	93
Захааминай	119	100,6	—	100,7
Кабанскын	107	102	75	—
Хэжэнгын	109	115	—	103
Хурамхаанай	116	119	—	105
Хяагтын	108	86	131	95
Мухар-Шэбэрэй	96	87	93	85
Ахын	100,4	106	—	110
Прибайкалиин	120	96	—	—
Хойто-Байгалай	152	136	—	—
Сэлэнгын	119	106	—	99
Түнхэнэй	110	103	105	100
Улаан-Үдын	102	90	111	106
Хориин	104	105	164	100.5
Республика бүхыдөө	**106**	**98**	**111**	**97**

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ОРООҺО ТАРЯА, КУКУРУЗА, СИЛОСЭЙ, ТЭЖЭЭЛЭЙ ТИБҺЭТЭ УРГАМАЛНУУДЫЕ, ХАРТААБХА, ОВОЩ ХУРЯАЛГЫН БА НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1973 ОНОЙ ОКТЯБРИИН 1-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороо̄һо тарян: хадагдалгынь	Ороо̄һо тарян: хурягдалгынь	Ороо̄һо тарян: сохигдолгынь	Кукуруза	Силосэй ургамалнууд	тэжээлэй тибһэтэ ургамалнууд	хартаабха	Овощ	Намарай паар
Баргажанай	95	45	41	105	110	37	89	45	18
Бэшүүрэй	75	75	63	101	95	62	94	74	36
Зэдын	76	56	69	99,4	129	54	94	47	32
Яруунын	79	58	54	—	96	47	93	43	9
Загарайн	64	77	61	100	88	20	99	43	29
Захааминай	70	100	116	100	92	71	100	39	77
Кабанскын	91	41	25	100	94	10	80	42	37
Хэжэнгын	94	49	75	100	94	—	93	41	13
Хурамхаанай	99,9	58	61	100	81	15	100	53	29
Хяагтын	82	74	83	91	87	39	90	46	37
Мухар-Шэбэрэй	76	30	20	92	127	31	99,6	36	42
Прибайкалиин	71	46	24	100	87	42	81	35	42
Хойто-Байгалай	93	100	169	—	43	—	100	67	—
Сэлэнгын	51	47	24	100	96	47	100	46	22
Түнхэнэй	69	68	49	100	100,6	57	69	38	54
Улаан-Үдын	67	60	45	93	66	15	95	43	41
Хориин	98	48	56	99,6	80	67	96	69	29
Республика бүхыдөө	79	56	48	96	95	37	91	45	35

[...]ЛГАЯА ДҮҮРГЭНЭ

[...] хуряалгын эхилхэ-[...] тээ үнгэргэгдэһэн [...] суглаан дээрэ [...] Тайлсын совхозой [...]заторнууд хэхэ ажа-[...]дорхойлжо, дээшэ-[...]һэн социалис уял-[...]ые абаһан юм.

[...] уялгануудынь ам-[...]айгаар бэелүүлэгдэжэ [...] һүүлэй мэдээгээр, [...] таряашад бүхыдөө [...] гектарай таряа хадаа. [...] гектарай баалнуудые [...], 6917 центнер [...] амбаарлаба.

[...]циалис мүрысөөнэй [...] ёһоор, 1.000 цент-[...]ороо̄һо сохиһон механи-[...] жолоододог комбай-[...]керта улаан мүшэн [...]аар хараалагдаһан [...] Тэд һүүлэй дүнгөөр совхозой түрүү комбайнернууд комсомолец Н. К. Холмогоров, Г. В Хайдуков гэгшэд 1011—1023 центнер ороо̄һо сохижо эрхимлэбэ. Эдэ комбайнернууд шухала кампаниин эхилхэһээ бүри урид комбайнуудаа эрхим һайнаар заһабарилһан, хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ оролдосотойгоор ажаллаһан юм.

Үнинэй комбайнернууд А. Г. Новицкий, А. Н. Машанов, Г. О. Найдаков, И. Краснопеев гэгшэд түрүүшүүлһээ тиимэшье холо гээгдэнэгүй, — гээд совхозой парткомой секретарь В. Кузьмин хөөрэнэ.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хори.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай анхаралда

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй зур-[...]адахи сесси 1973 оной октябриин 16-най үг-[...]өөнэй 10 часта Соведүүдэй байшангай кон-[...]ренц-зал соо хүдэлмэреэ эхилхэ.

Улаан-Үдын аймагай «Сэлэнгэ» совхозой үнинэй дүршэлтэй комбайнер Иван Рюмкин Украинын таряашадай уряае эгээл түрүүлэн дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан юм. Мүнөө энэ нүхэрнай даажа абаһан комбайнаараа таряа хадахадаа үдэрэйнгөө даабарине холо үлүүлэн дүүргэжэ, урда мэтэ онсо шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү механизатор И. Рюмкин.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

АЖАЛЫНЬ БҮТЭЭСЭТЭЙ

[...] нэрэмжэтэ колхоздо таряа ху-[...] хүдэлмэри түлэг дундаа. Ажахын [...]аринай отделенидэ Социалис Ажалай [...] Е. П. Бутаковай хүтэлбэрилдэг трак-[...]тарян ажалай бригадын механизатор-[...]үүлһан ургасаяа гээлтэ хоролтогүй-[...]уряажа абахын түлөө тэмсэлдэ орол-[...] Отделениин таряашад энэ харюусал-[...] хүдэлмэриеэ эмхитэй һайнаар үнгэргэнэ. [...]байнернууд, трактористнууд болон жо-[...]шой удын забһарлалгын үедэ хээрын [...] суглараад байхадань, бидэ эндэ хүрэ-[...]рбэбди. Мотоорнуудай хүнхинөөн шэ-[...] шэр таһалдуулнагүй. Хүн бүхэн түргэ-[...]лээд, ажалдаа гарахаяа яарана, то-[...] жэнэрнүүд сүлөө тухагүй ажаллана. [...]вегүй хээрын станда тогоошодһоо он-[...]ошье үлэбэгүй.

[...] механизаторай хүдэлдэг комбайнай [...]эдэ, бригадир түрүүтэй хэдэн хү-[...]дары ерэжэ, комбайниинь заһаадхина [...]уудые байра дээрэнь түргэн зууураар [...]лха, түлишөөр хангаха бухы хэрэгсэлнүүд эндэ эртээнһээ бэлдэгдэнхэй. Тиимэһээ механизаторнууд эбдэршэһэн техникээ заһабарилхаяа тосхон абаашажа, үлүү сагаа гээнэгүй. Запчастьнууд машинаар асарагдадаг.

Отделениин таряашад наратай дулаан үдэрнүүдые ёһотоор хэрэглэн, ажалайнгаа эршэ үдэрһөө үдэртэ шангадхана.

Аймагай мэдээжэ болоһон Е. П. Бутаковай бригадынхид таряа хуряалгаяа балай яарангүй эхилһэн юм. Дулаан үдэрнүүдэй эхилэмсээр, механизаторнууд үргэн ехэ талмайда таряа хадажархиһан байгаа. Мүнөө бухы шахуу комбайнууд баалнуудые суглуулна. Хоёрхон лэ комбайн таряа хадалгада хүдэлгэгдэнэ. Тарян эдеэшэһээр үнинэй, механизаторнуудай яараханьшье зүб.

Тоог дээрэ хуурай тарянай буулгагдадагшье һаа, һалхитуулжа хатааха түхеэрэлгэ хүдэлгэгдэнэ. Тоогые даагша коммунист Н. Г. Ощепков шэнэ ургасын ороо̄һые тодон абалгада һайнаар бэлдэһэн юм. Тоог дээрэ ажалладаг хүдэлмэрилэгшэд буулгагдаһан ороо̄һо сэбэрлэжэ, туха сүлөөгүй ажаллана. Отделениин бухы техникын таһалгарялагүй хүдэлмэриие хангахын тула бригадир үдэр бүриингөө ажалые наринаар түсэблэнхэй. Мүнөө механизаторнууд таряагаа хуряахаһаа гадна мүн һолоомоёо хуряажа тюгүүд болгон ябтална, паараа хахална.

Хээрын стан һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Эндэ механизаторнуудай абаһан уялганууд, социалис мүрысөөнэй ба ажалай түлбэриин дүримүүд эли газарта үлгэгдэнхэй. Мүн арадай хинагшадшье миин һуунагүй. Тус бригадын газар хахалагшад, таряа хадагшад, баалнуудые суглуулжа сохигшод булта даабарияа үлүүлэн дүүргэнэ. Тиихэдэ ажалдаа голодоһо гаргаһан заримшуулые «Комсомолой прожекторэй» шангаар шүүмжэлһэн дайшалхы хуудаһан эли газарта үлгэгдэнхэй.

Паар хахалалгада Василий Колодин, Николай Назаров, таряа хуряалгада Дамдин Вампилов, Василий Ощепков, Валерий Вампилов, Александр Хороших болон бусад онсо шалгарна. Эндэхи таряашад ургасаяа ажалай 20 үдэрэй туршада гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа дүүргэхэ эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлнэ. Тэдэ хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ бухы арга боломжонуудтай.

М. ГАЛСАНОВ

Зэдын аймаг.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. Г. ЛАЗАРЕВТА «СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ГЭҺЭН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ.

«Союз—12» гэжэ онгосодо һуужа замбуулин соогуур ниидэһэнэйнь түлөө Советскэ Союзай гражданин нүхэр **Лазарев Василий Григорьевичто «СССР-эй лётчик-космонавт»** гэһэн нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 оной октябриин 2.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР О. Г. МАКАРОВТА «СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ» ГЭҺЭН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

«Союз—12» гэжэ онгосодо һуужа замбуулин соогуур ниидэһэнэйнь түлөө Советскэ Союзай гражданин **Макаров** Олег Григорьевичто **«СССР-эй лётчик-космонавт»** гэһэн нэрэ зэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1973 оной октябриин 2.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР В. Г. ЛАЗАРЕВТА СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

«Союз—12» гэжэ замбуулинай онгосые амжалтатайгаар жолоодон ниидхүүлһэнэйнь түлөө, тиихэдээ эрэлхэг зориг ба баатаршалга гаргаһанайнь түлөө летчик-космонавт нүхэр **Лазарев** Василий Григорьевичто **Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо, **Ленинэй** орден, **«Алтан одон»** медаль барюулалсаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1973 оной октябриин 2.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР О. Г. МАКАРОВТА СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙН НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

«Союз—12» гэжэ замбуулинай онгосые амжалтатайгаар жолоодон ниидхүүлһэнэйнь түлөө, тиихэдээ эрэлхэг зориг ба баатаршалга гаргаһанайнь түлөө летчик-космонавт нүхэр **Макаров** Олег Григорьевичто **Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ олгохо, **Ленинэй** орден, **«Алтан одон»** медаль барюулалсаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1973 оной октябриин 2.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. БРЕЖНЕВ американо-совет худалдаа наймаанай, экономическа хамтын соведэй түрүүлэгшэ Д. КЕНДАЛЛТАЙ уулзаба

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Худалдаа наймаанай асуудалнуудые зүбшэлхэ совет-американ комиссиин гурбадахи сессиин Москвада нээгдэхээ байһантай дашарамдуулан Советскэ Союзда ерэһэн, Американо-совет худалдаа наймаанай, экономическа хамтын соведэй түрүүлэгшэ Д. Кендаллтай октябриин 2-то Кремль соо уулзаа.

Тодорхон, зүбшэлхы шэнжэтэй хөөрэлдөөнэй үедэ СССР США хоёрой хоорондын худалдаа наймаанай-экономическа харилсаан тухай, хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа холбоое саашадань үргэдхэхэ хэрэгтэ американ наймаа эрхилэгшэдэй ба совет эмхинүүдэй дүүргэдэг үүргэдэ хабаатай зарим асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо В. С. Алхимов, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

Л. И. Брежневэй Инди ошохо болоһон тухай

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев Индиин Премьер-Министр И. Гандиин уряалаар, хани ёһоор, албанай хэрэгээр Инди ошохо болобо. Байгша оной ноябриин тэнгһээ хойшо ошохоор хараалагдана.

Н. В. ПОДГОРНЫН уулзалга

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Сомалиин Демократическа Республикын Верховно революционно Соведэй вице-президент Мохамед Али Самантартай октябриин 2-то Кремль соо уулзаба.

Хани, халуун оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ Совет-Сомалиин харилсаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд, уласхоорондын байдалай шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

СДР-эй Верховно революционно Соведэй гэшүүн Мохамуд Геле Юсуф, СДР-һээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Ахмед Мохамед Аден, СССР-һээ СДР-тэ байдаг элшэн сайд А. С. Пасютин гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

(ТАСС).

А. Н. КОСЫГИН экономическа асуудалнуудаар США-гай президентын туһалагша, США-гай финансын министр Дж. ШУЛЬЦТАЙ хөөрэлдэбэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин экономическа асуудалнуудаар США-гай президентын туһалагша, США-гай финансын министр Дж. Шульцтай октябриин 2-то Кремль соо уулзаа.

США СССР хоёрой хоорондын экономическа холбоое хүгжөөлгын асуудалнууд, хоёр оронииие һонирхуулжа байгаа бусад асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдэбэ.

Американ талаһаа: США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо У. Кейси, США-гай хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ А. Дабс; совет талаһаа — гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

А. А. Громыко ерэбэ

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVIII сессидэ Советскэ Союзай делегациие толгойлжо ошоһон, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко октябриин 2-то Нью-Йоркһоо Москвадаа бусажа ерээ.

(ТАСС).

Нүхэр Л. СВОБОДА бусаба

КПСС-эй ЦК-гай уряалаар ерэжэ Советскэ Союзда амарһан, Чехословакиин Социалис Республикын Президент Людвик Свобода октябриин 2-то орондоо бусахаяа Москваһаа мордобо.

Л. Свободые КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. П. Вадер, СССР-эй гражданска авиациин министр Б. Б. Бугаев, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо Г. Х. Шахназаров гэгшэд Внуковска аэродром дээрэһээ үдэшэбэ.

ЧССР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Я. Гавелка, Чехословакиин посольствын харюусалгата хүтэлбэрилэгшэд үдэшэлсээ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭРШЭНЬ УЛАМ ШАНГАДАНА

Анаагай совхозой механизаторнууд таряа хуряалга дээрэ социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэе гэһэн уряатайгаар аймагайнгаа ажахынуудай механизаторнуудта хандаа һэн.

Энэ ехэ харюусалгатай хэрэг. Абаһан уялгадаа, хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ хэрэгтэй. Мүрысөөндэ уряад, өөһэдөө һүүл бариха болоо һаа, аягүй байдалда орогдожо боломоор. Тиимэһээ совхозой дирекци, партком болон профсоюзай рабочком таряа хуряалгые эмхитэй һайнаар, түргэнөөр ябуулхын тула али олон хэмжээнүүдые абаа.

Түбхын түрүүндэ отделени бүхэндэ энэ асуудалаар эдэбхитэйгээр хабаадалгатай партийна суглаан болоо. Удаань совхозой бүхы механизаторнуудай, мэргэжэлтэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн зарлагдаа. Эндэ хүдөө ажахын үйлэдбэридэхи энэ шухала кампаниие үнгэргэхэ асуудал зүбшэхэтэеэ хамта, хуряалгын үедэ механизаторнуудай дунда дэлгэрхэ мүрысөөнэй дүрим тухай хөөрэлдөөн болоо һэн ааб даа. Тиигээд хуряалгада хабаадаха зон коллективээрээ, мүн тус тустаа уялга абаа.

Ажалай түлөөһэн урданайхиһаа нэгэ бага хубилгагдаа. Эндэ сохижо абаһан ороохоной хэмжээн гол һуури эзэлхэ болоно. Гадна эрхим ажалай түлөө олгогдохо моральна, материальна талаар урмашуулга мүн лэ шэнэлэгдэһэн байна. Жэшээнь, совхозой дирекциин, парткомой, рабочкомой ба ВЛКСМ-эй комитедэй дамжуулгын Улаан туг ажалай эгээл эрхим бүтээсэ туйлаһан, сагсоонь, һайн шанартайгаар хүдэлмэреэ бүтээһэн, ороохо сохин абаха даабаряа, мүн һолоомо болон хүхэ һолоомо дууһан суглуулжа үрдиһэн тракторно-таряан ажалай бригадын коллективтэ барюулагдаха ёһотой. Тиихэдэ нимэ һайн амжалтын түлөө отделениие эрхилэгшэ, бригадир, тэрэнэй туһалагша, тоо бүридхэгшэ шагналда, бэлэгтэ хүртэхэ зэргэтэй.

Дүрэмэй ёһоор болоходо, комбайнер, хэрбээ хуряалгын үедэ 4000 центнер ороохо сохиһон хэмжээтэй хүдэлмэри эрхим шанартайгаар хээд, түлишэ болон тоһодохо зүйл алмажа шадабал, совхозой дирекциин, парткомой ба профсоюзай рабочкомой хүндэлэлэй грамотада, шагналда хүртэхэ байна. Эгээл эрхимдэнь «Совхозой чемпион» гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдохо, ягаа улаан чемпионой лентэ хэдэрүүлэгдэхэ. Тэрээнтэй хамта 50 түхэригэй мүнгэн шан, Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ ошохо түлөөһэгүй путёвко барюулагдаха юм.

Хоёрдохи мүнгэн шан 40 түхэриг байха. Мүн Улаан-Үдын амаралтын гэртэ онисо амарха эрхэ олгоһон түлөөһэгүй путёвно хоёрдохи һууридан гарагшада барюулагдаха зэргэтэй. 30 түхэригэй гурбадахи хоёр шан удаадахи һууринуудые мүрысөөндэ эзэлһэн комбайнернуудта олгогдохо болоно.

Неделиин туршада мянганһаа доошо бэшэ центнер ороохо сохиһон жэшээтэй хүдэлмэри хэһэн комбайнернуудта совхозой дирекциин, партком, рабочком болон ВЛКСМ-эй комитедэй улаан вымпел барюулагдажа байхаар тодорхойлогдонхой.

Таряа хуряалгын үедэ бүтээсэ ехэтэйгээр, оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байһан комбайнһаа ороохо шэрэдэг шофёрнууд, комбайнай агрегадуудые горючи болон тоһодохо зүйлнүүдээр хангажа байдаг автозаправщигууд, мастер-наладчигууд, ороохоной тоог дээрэ ажаллагшад мүн лэ али болохоор урмашуулагдаха зэргэтэй.

Мүрысөөнэй дүримэй ёһоор, таряа хуряалга дээрэ ажаллажа байһан хүдэлмэришэдэй мүрысөөнэй дүн долоон хоног бүхэндэ согсологдожо байха, харин эсэсэйнь дүн хуряалгын бүхы хүдэлмэриин дүүрээд байхада гаргагдаха, илагшадта урмашуулан үгтэхэ юумэнүүдынь барюулагдаха, солыень дуудаха, олоной һонорто соносхогдохо байна.

Мүнөө совхозой отделени бүхэндэ ургаса хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Хүдэлмэриин түрүүшын дүн гаргагдаа. Онинооборскын отделениин комбайнернууд Леонид Серебрюхов, Алексей Снетков, Буламай — Цырен Аюров, Агбан Гомбожапов һайнаар ажаллаа, гуримай эрилтэдэ зохимоор хүдэлмэриин үрэ дүн туйлаа. Тиигэжэ дамжуулгын улаан вымпел комбайндаа хаданхай намилзуулан ябанад. Эдэнэрнэй хуряалгын бүри түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, долоон хоногой турша соо мянганһаа үлүү центнер ороохо сохиһонтой жэшээтэй хүдэлмэри хэбэ.

Совхозой партком, профсоюзай рабочком хуряалгада хабаадагшадай хүдэлжэ байһан газарай вагончигуудые шэмэглэн гоёонхой. Тэндэ харуулан ойлгуулха агитаци дэлгэгдэнхэй, бригадын механизатор бүхэнэй абаһан уялга, үдэр бүриинь хэһэн хүдэлмэриин хэмжээн харуулагдана. Энэ хүдэлмэриие совхозой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Д. Содномова, Анинск тосхоной клубые даагша, комсомол басаган З. Дондокова, Онинооборскын соёлой байшангай директор В. Занграева, Буламай библиотекые даагша Л. Дырмеева ехэ анхаралтайгаар, эдэбхитэйгээр бүтээжэ байдаг юм.

Агитатор болон политинформаторнууд таряа хуряалгада хабаадажа байһан ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри таһалгаряагүй ябуулна. Совхозой парткомой гэшүүн, главна инженер В. И. Осипов, тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир М. М. Степанов, Онинооборскын найман жэлэй һургуулиин директор В. М. Кучумов, Краснопартизанска сельсоведэй түрү[...] лэгшэ И. Ц. Дмитриев, Б[...] ламай отделениие эрхи[...] шэ, парткомой гэшүүн В. [...] Бородин, эндэхи бригад[...] А. Э. Жапов болон бус[...] эдэбхитэд партийна дааба[...] даа тон харюусалгатай[...] хандана.

Онинооборскын отде[...] ниин тракторно-таряан аж[...] лай бригадын дэргэдэ с[...] зуурын партийна бүлэг ба[...] гуулагданхай. Партгрупп[...] В. И. Ильин бүлэгэйнгөө х[...] дэлмэриие шадамараар эм[...] хидхэн ябуулна.

Аймагайнгаа «Георги[...] ский» совхозой механиза[...] нуудтай социалис мүрыс[...] нэй договор баталһан Ана[...] гай совхозой механизато[...] нууд таряа хуряалгын [...] дэлмэридэ хабаадалсажа аба[...] һан бусад хүдэлмэрин[...] урдаа табиһан зорилго[...] амжалтатайгаар дүүргэ[...] арга боломжотой байһаниин[...] хуряалгын түрүүшын үр[...] нүүдэй ажал элирхэйлэ[...]

Г. ХАГОВ[...]

Хоринин аймаг.

ЯМАРШЬЕ САГТА — ЕХЭ ҺҮН

БЭШҮҮРЭЙ СОВХОЗОЙ ШЭБЭРТЫН ҺҮ ҺААЛИИН ФЕРМЫЕ ДААГША, БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ЗООТЕХНИК А. Г. САХАРОВАГАЙ ХӨӨРӨӨНҺӨӨ

Энээнһээ урда жэлнүүдтэ манай фермэдэ зунай хүхэ ногооной үедэ, июнь, июль, август һарада сагаан эдеэн одоол һаба һүүлээр билтарса һаагдажа байһан аад, намаршаг тээ ургамалай хагдаржа, хүйтэншэг боложо эхилхэлээр, сентябрь октябрь соо һү һаали хараа байса доошоо ородог һэн. Энэмнай нимэл байха ёһотой. Байгаалиин ёһо гуримые дабажа гарахын аргагүй гэжэ зарим малшад, мэргэжэлтэдшье һанадаг байгаа.

Иимэрхүү байдал гансашье манай фермэдэ бэшэ, республикын бусад ажахынуудай олохон гүүртэ, фермэнүүдтэ үзэгдэдэг ааб даа.

Үнэндөө намарай элдин сагта, үбһэ тэжээлэй элбэг, үхэр малай эгээл тарган байхада һү һаалиие иигэжэ доошолуулха гээшэмнай яашье зохихогүй хэрэг. Тиинһээ тиитэрээ намарай сагта сабшалан, таряалан дээрэ малай эдихэ юумэ — һолоомо һошо, мэхиинэ, элдэб ургамалнуудай набша намаа, зелёнко, кукурузын үлэгдэл илангаяа элбэг байдаг шуу.

Һаамхай үнеэдые юумэ оложо эдинэ бээзэ гээд лэ үдэр бүри бэлшээри руу туужархёод байхада, һүн доошолонгүй яахаб даа. Харин тэдэниие һайнаар адуулаад, үдэшэнь талха таряанай зүйл, һолоомо һошо эһээжэ, кукурузын ногоон набша намаа, куузику, зелёнко гэхэ мэтые үгэһэн һүнэйнь зэргээр эдюулээ һаа, намартаашье сагаан эдеэн ехээр абтаха зэргэтэй, абтанашье.

Бидэ үнгэрэгшэ зундаа Нарин Заган гэжэ газарта зуһаад, намаршаг тээшэ тэндэхи бэлшээриин ногооной муудажа эхилхэдэ, сентябриин тэн багаар үбэлжөөндөө зөөгөө һэмди. Нэгэдэхеэр үбэлжөөндэмнай дүтэ шадарай сабшалангай үбһэн абтажа, мал бэлшээхэ газар сүлөөржэ үгөө. Хоёрдохёор, үхэрнүүдээ үбэлэйнь байрада оруулжа, талха таряанай зүйл, һолоомо, мэхиинэ таряалан дээрэһээ асаржа, буйлуулаад эдюулхэдэмнай таатай болоо.

Мүнөө үхэрнүүдээ адуулхынгаа хажуугаар һү ехэтэй үнеэдые уяад, тусхай рационоор эдеэлүүлнэбди. Үнеэн бүхэндэ үдэрэй 10—15 килограмм зелёнко, 400 грамм талха таряанай зүйл эһээжэ үгэнэбди. Бүхы һаамхай үнеэдые гурба дахин һаанабди. Үглөөгүүр 6 часта түрүүшынхиеэ һаагаад, адуулгада гаргажа, үдэрынь 12 часта асаржа, дахин һаанабди. Тиигээд үдэшын 6 часта бэлшээриһээ асаржа, гурбадахяа һаагаад, тэжээл эдюулдэгбди.

Энээнэй ашаар, хэрбээ нёдондо энэ үедэ фермэдэ сүүдхын 1.600 килограмм һүн һаагдадаг байбал, мүнөө үдэрэй 1.800 үлүүтэй килограмм һүн алдагдгүй абтана. Гэхэ гү, али үнеэн бүхэнһөө үдэрэй 9—10 килограмм һүн гарана гээшэ. Гэхэтэй хамта, эгээл мүнөө үедэ үбэл эртэ түрэхэ олохон үнеэднай шэргэжэ, хожоржо байна ха юм.

Үнгэрэгшэ сентябрь һарада манай фермэ бүхыдөө 475 центнер һү һааха даабаритай аад, 512 центнер һү һаажа, сагаан эдеэ гүрэндэ тушааха юһэ һарынгаа түсэбые 157 процент дүүргээ. Зунай бэлшээриин таба һара соо (май—сентябрь) үнеэн бүхэнһөө 1.100 килограмм һү һааха уялга абаһан аад, мүнөө энэ үе соо 1120 килограммһаа бага бэшэ һү һаагаа. Сентябрь һарада үнеэн бүхэнһөө 320 килограммһаа бага бэшэ һү һаажа, социалис уялгаяа заатагүй дүүргэхын түлөө тэмсэнэбди. Мүн байгша ондо түсэбһөө галуур 400 центнер һү абаха гэһэн уялгаяа баһал дүүргэхэ һанаатайбди.

Жэлэй эхинһээ хойшо юһэн һарада фермын үнеэн бүриһөө 2.000 гаран килограмм һүн һаагдаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо үнеэн бүриһөө 150 килограммаар ехэ һүн абтаба. Түрүү һаалишад Дулма Гармаева, Мария Конечных, Мунко Цыбиков, Ирина Телешева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2.250—2.390 килограмм һү һаагаад байна.

Эдэ бүхы амжалта, нэн түрүүн фермээрээ малшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, булта эбтэй эетэйгээр хүдэлһэнэй ашаар туйлагдаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Манайда үнеэдые һаалганһаа хожомдохо, яараад дутуу ядуу һаагаад ошохо хүн байхагүй. Һаалишаднай булта үнеэдые оньһон машинаар һааха талаар баян дүй дүршэлтэй болонхой. Дүршэлтэй һаалишад залуушуулые дахуулжа, али болохоор туһалжа, дэмжэжэ байдаг заншалтай. Фермынгээ эгээл үниинэй һаалишад Мария Конечных, Дулма Будаева гэгшэдэй хажууда хүдэлжэл, залуушуул Любовь Плотникова, Татьяна Уварова, Людмила Нильцагаева гэгшэд энэ ажалай онол оншые олоо, аймаг соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ гараа.

Һаяшаг фермынхидтэмнай баяртай мэдээсэл абтаа. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ туйлаһан ехэ амжалтынь, 1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, бэлэдхэхэ талаар уялгануудаа дүүргэхэдээ, ажалай габьяа харуулһанайнь түлөө мал ажалай түрүүшүүлые парти, правительствамнай орден, медальнуудаар шагнаа. Тэдэнэй дундаһаа манай фермын һаалишан Мария Васильевна Конечных бидэ хоёрые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаа гэжэ газетэдэ уншахадаа хизааргүй ехээр баярлаабди. Энэмнай гансашье бидэ хоёрой габьяа бэшэ, бүхы фермымнай амжалта ха юм.

Тээсгэн болоһон КПСС-эй обкомой юһэдэхи Пленум дээрэ һү һаалиие улам дээшэлүүлхэ, сагаан эдеэ абаха, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэб, даабариие заатагүй дүүргэхэ зорилго табигдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фермын түрүү һаалишан И. Телешева.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ХАМҺАЛСАНА

Зундаа хура бороогой ехээр ороһонһоо боложо, үбһэ хуряалгын харюусалгатай ажал нилээд хойшо татагдаһан байна. Энэ ушарые хараадаа абажа, «Первомайский» совхозой хүдэлмэришэд, һургуулиин багшанар болон нютагай бусад хүгшэн залуугүй зон үбһэ хуряалгада гаража гээгдэнги бригадуудта туһаламжа үзүүлнэ.

Жэшээнь, энэ һарын эхеэр совхозой нэгэдэхи отделениин Бадмажаб Дансыловай звенодо иимэ туһаламжа үзүүлхын тула, совхозой директор В. Б. Болохоев, парткомой секретарь П. Е. Быков, түсэблэгшэ Ц. Н. Найданов, главна агроном Н. Д. Родионов, мүн һургуулиин багшанар болон ахалагша классуудай һурагшад ерэжэ хоёр үдэрэй туршада ажаллаба.

Тиигэжэ Дээдэ Хэжэнгын дунда һургуулиин 9-дэхи «А» классай һурагшад 1200 бухал табяа. Мүн багшанар Д. С. Очиров, Ю. Л. Цыбенов, Б. Д. Цыренов, С. С. Хонихоев болон дээрэ дурсагдагша совхозой хүтэлбэрилэгшэд бүхыдөө 160 центнер үбһэ һурилжа сомобо. Иигэжэ «Первомайский» совхоз мүнөө үбһэ хуряалгаяа амжалтатай ябуулжа, ниитынгээ малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл хуряажа байна.

Д. ДОРЖОГУТАБАЙ
хүдөө бэшэгшэ.

ТОБШОХОНООР...

Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон Бэшүүрэй совхозой малшад гүрэндэ мяха худалдаха гурбан кварталайнгаа дээшэлүүлэгдэһэн түсэб үлүүлэн дүүргэбэ. Бэлэдхэлэй пунктда бүхыдөө 3 645 центнер тарган мяхан тушаагдаа. Ажалай энэ амжалта туйлалгада хонишон Г. Ф. Белых, үхэршэн Д. Ринчиновагай оруулһан хубита тон ехэ. Үниинэй хонишон Г. Ф. Белых гэгшын харууһалдаг 450 хонин тус бүридөө 40 килограмм, Д. Ринчиновагай харууһалдаг 119 хашарагай толгой бүхэниинь 310 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдаа.

* * *

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой һаалишад гүрэндэ һү худалдаха гурбан кварталай даабари хахад һараар уридшалан дүүргэ. Бэлэдхэлэй пунктда бүхыдөө 7.226 центнер һүн тушаагдаа. Ажахын һаалиин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ Дээдэ-һутайн фермын һаалишад түрүүлжэ ябана. Жэлэй эхинһээ хойшо фермын һаалишад үнеэн бүриһөө 1.800 гаран килограмм һү һаагаа. Ажахын һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй тугые Е. М Мальцева, Н. М. Сластина, П. Л. Буланцева, Е. Ф. Сластина гэгшэд дээрэ үргэжэ ябанад. Тэдэнэр тус бүридөө сентябрь һарада үнеэн бүриһөө 230—260 килограмм гэхэ гү, али үдэр бүри үнеэн бүхэнһөө хахад пүүд һү һаана.

* * *

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой механизаторнууд болон таряашад аймаг соогоо түрүүлэн бүхы таряагаа амяарлан хадажа дүүргэбэ. Бүхыдөө хүдэлмэриин арбан үдэрэй туршада 4.180 гектарай шэнииһэ, 670 гектар обёос, 100—100 гектар гэршүүхэ, ешмээн сабшагдаа. Комбайнернуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ И. К. Ефимовэй агрегат түрүүлжэ гараа. Тэрэ арбан үдэрэй туршада 250 гектар таряа амяарлан хадаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ комбайнернууд баалиуудаа суглуулан сохижо оробо.

Б. ЖАМБАЛОВ.

Бадмажап Цыденович Эрдынеев Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой дүршэлтэй малшадай нэгэн юм. Тэрэ симментал үүлтэрэй буруудые харууһална. Үнгэрэгшэ зундаа бирун бүхэнэйнь шэгнүүр сүүдхын 884 граммаар нэмэбэ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ВДНХ-да хабаадагшын үгэ

Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой Галбайн отделениин куузику ургуулагша Сокто Бальжинович Гомбоев 1972 оной дүнгөөр СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэдэ хабаадаха эрхэ оложо, ВДНХ-гай мүнгэн медальяар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан байна. Жэлһээ жэлдэ энэ нүхэрнай куузикугай үндэр баян ургаса хуряажа, республика дотороо нилээд мэдээжэ болонхой. Сокто Бальжинович ажалдаа туйлаһан амжалтануудайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай ордендо, ВДНХ-гай 2 алтан, бронзо медальнуудта хүртэһэн алдартай.

ХАМТААРАА ОРОЛДОҺОНОЙ АША

Хада уулаар баян Түнхэнэй колхоз, совхозууд 1965 онһоо куузику тарижа захалһан юм. Манай колхоз тэжээлэй шухала ургамалые дүрбэдэхи жэлээ ургуулна: Би хорёод жэлэй туршада механизатораар хүдэлнэб. 1970 оной хабар колхозой правлени куузику ургуулагшаар хүдэлхыем дурадхаһан юм.

Тэжээлэй энэ ургамал тухай дуулаһаншье һаа, тэрэнэй онсо шэнжэ, куузику ямар харууһа хэхэдэ зохид бэ гэжэ тиихэдэ һайн мэдэхэгүй байгааб. Ажахымнай мэргэжэлтэд намда горитойхон туһа хүргөө гэжэ хэлэхэ хүсэлтэйб. Тэдэнэй заабариие хазагайруулангүй, хараалһан болзортонь һайнаар дүүргэхые, мүн мэдээжэ куузику ургуулагшадай түрүү дүй дүршэл тухай статья, номуудые уншажа, мэдэжэ абаһанаа өөрынгөө хүдэлмэридэ хэрэглэхые оролдогшо һэм.

Хүдэлжэ эхилһэн жэлдээ 15 гектар дээрэһээ 10 695 центнер куузику хуряажа абаа һэмди. Тэжээлэй шухала ургамалые хаһа сагтань таряад, тэрэнэй хойноһоо зүб харууһа хээд байбал, манайшье эндэ куузикугай үндэр баян ургаса хуряажа болохо юм.

Миниин ажал хүдэлмэридэмни юун тиимэ тусгаар «нюуса» байха һэм даа.

Куузикуе һайжаруулагдаһан, уһалагдадаг газарта тарихада ехэ һайн. Намартаа куузикугаа хуряажа дүүргэмсээрээ, газарыень һайнаар хахалдагбди. Энэ хүдэлмэриие Владимир Дагбаевич Митриковэй даадаг лугомелиоративна отрядай механизаторнууд хэнэ. Тэдэнэр куузикугай плантациие 25—30 сантиметр гүнзэгыгөөр эл дүүрилдэг заншалтай.

Тогтууритай һайн ургаса хуряаха хэрэгтэ минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ горитойхон туһа хүргэнэ. Намартаа, эртэ хабар наг шэбхэ поли дээрээ гаргажа тараанабди. Хэрбээ түрүүшын жэлдэ гектар бүридэ дунда эргээр 80—90 тонно наг шэбхэ оруулһан һаа, мүнөө энээнэз 100—110 тоннодо хүргөөбди. Хабар газарай гэдэмсээр, гаргаһан обоохойнуудаа бульдозероор түлхижэ, тараанабди. Буртаг ногооной гараха үеэр тарилгын урда газараа 2—3 дахин борнойлдогбди.

Манай звено минеральна үтэгжүүлгэдэ гол анхаралаа хандуулдаг. Тарилга хэхынгээ урда тээхэнэ гектар бүридэ 2—2,5 центнер суперфосфат, аммиачна селитрэ РУМ-15 түхэлэй түхеэрэлгээр оруулнабди. Удаань культиваци хэжэ, хүндэ катогоор газараа нягтаруулдаг гуримтайбди.

Олонхи ажахынууд куузикутаа рассадаар һуулгадаг заншалтай. Энэ арга хэрэглэжэ, тарилга хэхэдэ олон хүн хэрэгтэй болодог. Хабарай тарилгын эршэтэйгээр ябажа байһан үедэ эды олон хүдэлмэришэдые олохонь бэрхэтэйхэн хэрэг. Хоёрдохёор, һуулгагдаһан рассадын ехэнхинь харууһанай муyһаа хосордог гээшэ. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, 1970 онһоо куузикутаа үрэһөөрнь таридаг болонхойбди. Овощ таридаг СОН-2,8 түхэлэй сеялкэ хэрэглэхэдэ тааруу. Зурууд бүхэнэйнь хоорондо 70 сантиметр зайтай байха жэшээтэй.

Куузикуе ямар үедэ тарихада эгээл таарамжатай зохид бэ гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй. Майн хоёрдохи хахадта үрэһөөр тарилга хэхэдэ һайн гэжэ бододогби. Энэ шухала хүдэлмэриеэ эхилхэдээ хүрьһэнэй шиит нойтоной ехэ, багые, тарилгын удаадахи сагай уларилые хараадаа абаха шухала. Шиигтэй хүрьһэндэ таригдаһан үрэһэнэй гарасань һайн, жэгдэ дээр ургажа захалдаг.

Миниин ажалда Галбайн найман жэлэй һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ ехэхэн туһа хүргэдэг юм. Эдир туһалагшадни куузикугай эшэ шэнгэрүүлхэ, буртаг үбһэ түүхэ, уһалха хүдэлмэри хэдэг. Энэ зундаа намтай 30 үхибүүн ажаллаа. Долоодохи классай һурагшад Люда Цыбикова, Туяна Машкинова, Надя Жамбалова болон бусад оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ гараа. Һурагшад сүлөөтэй сагтаа полиингоо захаар байрлаһан хэдэн зуун зумбараа үгы хэһэн байна.

Куузикугай эшын бултайһанай удаа зуруud хоорондын элдүүрилгэ 4 дахин хэжэ үрдинэб. Эшэ бүхэнэй 5—6 набшаһатай болоод байха үедэ гектар бүридэ 1 центнер аммиачна селитрэ оруулагдана.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ манай звено 30 гектар дээрэһээ 25.500 центнер куузику хуряаха социалис уялга абаһан юм. Абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлжэ, ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхын тулада намтай хамта хүдэлдэг механизаторнууд болон эдир туһалагшадни габшагай бэрхээр ажаллаба. Гектар бүриһөө 830 центнер куузику хуряажа абаха түсэбөө 50 центнерээр үлүүлхээр хараалнабди. Сентябриин тэнгээр куузикугаа хуряажа захалбабди. Ургаса хуряалгада ахалагша классай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадана. Хуряаһан куузикугаа Табалантуудай, Галбайн һүнэй фермэнүүдтэ буулганабди. Октябриин арбаадаар куузикугаа хуряажа дүүргэхэ зорилготой ажалланабди.

Республикымнай колхоз, совхозуудай куузику ургуулагшад һайн үрэ дүн туйладаг болонхой. Энэ шэмэ шүүһэ ехэтэй тэжээл ниитын адууһа малай ашаг шэмыг дээшэлхэ хэрэгтэ ехэхэн удха шанартай гэжэ малшан бүхэн һайн мэдэнэ. Түхэреэн жэлэй туршада оролдожо ургуулһан куузикутаа богонихон болзорто гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тула бидэ нилээд оролдодог гээшэбди. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри мүнөө болотор гараар хэгдэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Куузику хуряаха ажалые оньһон түхеэрэлгын хүсөөр бүтээдэг болобол, ехэ ашагтай һайн байха һэн гэжэ һанагшаб.

Куузику хуряадаг машинын зохёогдоод, заводто бүтээн гаргагдажа, манай эндэ хүрэжэ ерэтэр нилээд саг хэрэгтэй. Мүнөө үеын хүдөөгэй механизаторнууд өөһэдынгөө шэлэһэн мэргэжэл дээшэлүүлхэ, саашадаа һураха арга боломжотой болонхой. Хүдөө ажахын орёо оньһон машинануудые заһабарилдаг мастерскойнууд ажахы бүхэндэ бии. Ямар нэгэн шэнэ машинын деталь шэнэдхэн зохёожо, дутуу дундыень байра дээрэнь усадхадаг, өөрынгөө һанамжа, бодолые заводто бэшэжэ эльгээдэг гартаа дүйтэй механизаторнууд нютаг бүхэндэ ажаһуудаг гээшэ. Һанаха, зо[...] доо бэрхэ механизато[...] энэ шухала хэрэгтэ ан[...] лаа табижа, куузику о[...] аргаар хуряадаг түхе[...] бүтээхэ хэрэгтэ анхар[...] табиха бээзэ гэжэ найд[...]

Т-25 түхэлэй би[...] трактор, ургасын хойн[...] харууһа хэхэдэ хэрэглэ[...] оньһон түхеэрэлгэнүү[...] най мэдэлдэ үгтэнхэй [...] Даажа абаһан техни[...] гамтайгаар хандажа, са[...] зортонь заһабариинь [...] шэдгүй һайнаар хээд [...] даал һаа, олон жэлдэ а[...] хын түлөө оролдодог [...] шалтайбди. Ургасын [...] һоо харууһа хэжэ дүү[...] нэйнгээ удаа каток, ку[...] ватор, борнойнуудаа [...] рилжа дүүргээд, тоһ[...] хадагалдаг гуримтайбди.

Алтан намарай хэ[...] таряа хуряалга хаа хаа[...] шиидхэхы үедөө орожо[...] на. Энэ харюусалгатай [...] лаа эрхим шанартай [...] дүүргэхэ хэрэг хүдөөгэй [...] ханизаторнуудай шад[...] оролдолгоһоо дүлд[...] байһаниинь элитэ. Тии[...] урдаа табиһан зорилго[...] дото дээрэнь бэелүүлхэ[...] ла үдэр, һүнигүй габ[...] гаар ажаллана. Энэ [...] хаһада «СК-4» комбай[...] лоодожо, таряа хурял[...] хүдэлжэ байһан нүхэд[...] һалдагби. Куузику ху[...] үе болотор комбайнда [...] хэдөө 175 гектар шэ[...] сохихо социалис уялга [...] хайб. Мүнөө үедэ 100 [...] гектар хуряагдаба. [...] социалис уялгаяа дүүр[...] тула бидэ сэлмэг үдэр [...] ниие бүтээсэ ехэтэйгээр [...] рэглэхэ зэргэтэйбди.

Хэжэ, бүтээжэ б[...] ажални үндэрөөр сэгн[...] Эхэ оронойнгоо үндэр [...] нал хайрада хүртэхэ аз[...] лаантай байгааб. Ме[...] тор нэрэдээ хүрэмөөр, [...] һайнаар ажаллахын [...] оролдохоб. Гектар бү[...] 1.000 центнер куу[...] ургаса хуряажа абаха [...] зорилго урдаа таби[...] Лугомелиоративна от[...] механизаторнууд, [...] лиин һурагшад мини[...] да эдэбхитэйгээр хаб[...] сажа, ехэхэн туһа хүр[...] гэжэ найданаб.

С. ГОМБО[...]
«Восточные Са[...]
колхозой Галб[...]
отделени[...]
куузику ургуула[...]
Түнхэнэй аймаг.

Шалгалта юу харуулааб?

ҺУЛА МЭРГЭЖЭЛТЭД, ҺУБАЙРҺАН ҮНЕЭ[...]

Саашадаа сагаан эдеэ улам элбэгжүүлхын тула саг болзорыень алдангүй искусственна аргаар үрэжүүлжэ, тус бүриһөөнь тугал түлжүүлхэ гэһэн зайлуулашагүй зорилго ажахы бүхэнэй малшад, мэргэжэлтэдэй урда табигдаад байна. Ушарынь хадаа һүүлэй жэлнүүдтэ зарим ажахынууд һаалиин гүүртэнүүдтэ үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ муугаар эмхидхэжэ, олон мал һубайруулжа, ашаг шэмыень горитойхоноор доошолуулһан юм. Тусхайлан хэлэбэл, малаар нилээд олон «Заречный» совхоз бүхыдөө 1.000 гаран үнеэдтэй табан гүүртэтэй. Теэд һүүлэй гурбан жэлэй дүнгүүдые согсолон харахада, энэ ажахы хэды олон үнеэтэй байбашье, малайнгаа тоо толгойе олошоруулаагүй, ашаг шэмыеншье, дээшэлүүлжэ шадаагүй байшоо гэхэ гү, али 1970 оной эхеэр фермэнүүдтэнь бүхыдөө 1248 үнеэн харууһалагдадаг байбал, жэлэй турша соо энэ һүрэгынь 194 үнеэгээр хороо. Ямар ушарһаа малайнь тоо толгой үсөөрнэб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, 1970 ондо үнеэдээ искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри огто ябуулагдаагүй байба. Харин хойто жэлынь бүхы үнеэдэй 15 процент искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ һэн. Тиигэжэ 1970 ондо үнеэн бүриһөө 79 тугал түлжүүлһэн һаа, 1971 ондо 78 тугал абаа гэхэ гү, али аяар 190 үнеэн һубайрһан байна. Малайнгаа ашаг шэмын эрид доошолжо, һүрэгэй улам үсөөржэ байһаниие хараадаа абан, нёдондо совхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ дутагдалаа усадхахын тула һаалиин гурбан гүүртэдэ үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ пунктнуудые эмхидхэһэн бэлэй. Энээнэй ашаар малай түл түрэсэ эрид һайжаржа, 100 үнеэн бүриһөө 89 тугал абтаа һэн.

Саашадаа энэ хүдэлмэреэ улам һайжаруулха зорилготойгоор байгша оной хабар бүхы 5 фермэ дээрээ искусственна аргаар үнеэ үрэжүүлхэ пунктнууд эмхидхэгдэбэшье, зоотехническэ заабариин ёһоор ябуулагдаагүй. Мүн техник-үрэжүүлэгшэдынь малай үүлтэр һайжаруулха талаар мэргэжэлтэдынь салин хүлһэнэйнгөө бага дээрэһээ даалгагдаһан ажалаа орхиһон байна. Тиигэжэ мүнөө совхозой хоёрдохи гүүртэдэ үнеэдынь искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнэ. Харин нүгөөдэ гурбан фермэдэ техник- үрэжүүлэгшын үгы дээрэһээ энэ ажалынь унтаршоо.

Эндэ искусственна аргаар үнеэдые үрэжүүлхэ хүдэлмэриин зоотехническэ заабариин ёһоор ябуулагдадаггүй байһан тухай тогтожо хэлэлтэй. Мүнөө тус ажахын фермэ бүхэн 5—10 бухатай. Теэд эдэ бухануудынь хүшэ тамираар муу, туранхай, ототой үнеэдээ үрэжүүлхэ үрэһэгүй болонхой юм. Энээнһээ уламжалан абтаа болоһон тугалнуудынь боргожонгүй гаргал байна. Нёдондо искусственна аргаар үнеэдые үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ зоотехническэ заабариин ёһоор ябуулаагүй дээрэһээнь аяар 170 тугал гарзалһан юм. Тиигэжэ [...]хозой мэргэжэлтэд, хүтэл[...]рилэгшэдэй малаа олош[...]руулха, ашаг шэмыень [...]шэлүүлхэ талаар анхарал[...] хандуулдаггүй, ушарһан [...]тагдалнуудаа дары усад[...]хадаггүй дээрэһээнь хи[...] арбаад тонно мяхан, [...] хиидэ алдагдаба гээшэ.

И. БОЧКАРЕВ,
гүрэнэй үүлтэртэ малай
Улаан-Үдын предприятиин
ахалагша зоотехник.
Зэдэ.

БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨН

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ

РЕСПУБЛИКЫН МАЛШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД

«1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1972 оной декабриин 8-най № 723 тогтоолтой, мүн КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй 1972 оной декабриин 13-най №Б—42/8 тогтоолтой зохилдуулан, республикын малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обком, БурАССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет **ингэжэ тогтообо:**

Социалис мүрысөөндэ илаһанда тоолоод, мал ажахын салбаридахи түрүүшүүлдэ 80 түхэриг хүрэтэр сэнтэй үнэтэ бэлэгүүдые барюулха гэбэл:

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГҺАА

Бубеев Дамба Доржиевичта — Уланай колхозой мал адуулагша.

Елшина Прасковья Никитичнада — Баргажанай совхозой тугалшан.

Михайлов Николай Никитьевичтэ — аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Пуляевский Валерий Павловичта — хүдөө ажахын управлениин начальник.

Раднаев Лев Будаевичта — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Раднаев Эрдэни Онхоевичто — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Раднаева Сангади Бадмаевнада — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Сангадиев Лама Хыизелээвичтэ — Хилганын колхозой ахалагша хонишон.

БАУНТЫН АЙМАГҺАА

Дугарова Хамасо Амокиевнада — «Рассвет» колхозой һаалишан.

Козулина Ольга Васильевнада — «Путь к коммунизму» колхозой һаалишан.

Трухина Людмила Лукиничнада — «Заветы Ленина» колхозой тугалшан.

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГҺАА

Астраханская Агния Дмитриевнада — «Победа» колхозой һаалишан.

Гордеева Агриппина Ивановнада — Хёлгын совхозой гахайшан.

Дульяниновa Валентина Никитичнада — Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой һаалишан.

Иванова Устинья Ивановнада — XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гахайшан.

Николаева Ксения Титовнада — XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Плотникова Любовь Ивановнада — Бэшүүрэй совхозой һаалишан.

Семенников Николай Прокопьевичто — «Победа» колхозой ахалагша хонишон.

Тетерин Илья Лазаревичта — Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой мал адуулагша.

Ткачёв Григорий Викуловичта — Калининай нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша.

Утеньков Артём Кирьяновичта — Калининай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Цыдыпова Елизавета Намсараевнада — «Дружба» колхозой һаалишан.

Шихонова Елизавета Владимировнада — «Дружба» колхозой шубуушан.

ЗЭДЫН АЙМАГҺАА

Айдаев Григорий Халбаевичта — Борьёогой совхозой ахалагша хонишон.

Банзаракцаева Софья Баторовнада — «Мир» колхозой ахалагша хонишон.

Ванчиков Ринчин Дашижаповичта — Борьёогой совхозой ахалагша хонишон.

Гомбоев Николай Чойдоровичто — «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.

Гончаров Пантелеймон Афанасьевичта — «Мир» колхозой шубуушан.

Гендунова Цырен-Дулма Гендуновнада — «Октябрьский» совхозой тугалшан.

Десятов Анатолий Павловичта — Торийн совхозой ахалагша адуушан.

Доржиева Евдокия Балдановнада — Борьёогой совхозой һаалишан.

Смородникова Анна Дмитриевнада — Борьёогой совхозой гахайшан.

Тугаринов Александр Гавриловичта — Торийн совхозой мал адуулагша.

Хабаргина Дарья Даниловнада — XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Цаганкунова Цыден-Еши Шагжиевнада — «Мир» колхозой тугалшан.

Цыренова Дарья Осоровнада — «Заречный» совхозой һаалишан.

Шафиков Фатых Шафиковичта — «Коммунизм» колхозой мал адуулагша.

ЯРУУНЫН АЙМАГҺАА

Албашеев Константин Андаевичта — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Базаров Лодой Базаровичта — «Дружба» колхозой мал адуулагша.

Бардуева Дулма Гуруевнада — «Победа» колхозой мал адуулагша.

Дашиев Бадмажап Цыбиковичтэ — Витимэй совхозой адуушан.

Дашиев Дарма Гыдыповичтэ — Нисэнгын совхозой мал адуулагша.

Доржиева Сырегма Цыбеновнада — Яруунын совхозой тугалшан.

Жамьянова Анна Цыреновнада — «Коммунизм» колхозой һаалишан.

Жданов Вениамин Анатольевичто — аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Найданов Николай Намдыковичто — аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник.

Ренчинов Балдан-Дамба Эрдынеевичтэ — «Дружба» колхозой ахалагша хонишон.

Цыбенова Дулма Чимитовнада — «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.

Ширапов Цыден-Еши Дашибыловичтэ — Нарһатын колхозой ахалагша хонишон.

Эрдынеева Хандажап Гармаевнада — Яруунын совхозой һаалишан.

ЗАГАРАЙН АЙМАГҺАА

Базаров Цыренжап Батуевичта — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Вставская Федосья Куприяновнада — XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Дамдинов Даба Мархаевичта — XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Дугаржапова Ханда Дондоковнада — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Кузнецова Мария Филимоновнада — «Гигант» колхозой гахайшан.

Устинов Василий Ларионовичто — Онохойн совхозой мал адуулагша.

Федотова Ирина Тарховнада — «Гигант» колхозой һаалишан.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ҮЙЛЭДБЭРИ БА СОЁЛОЙ ГУЛАМТАНУУД

Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы удха шанартай гурбадахи оной түсэбтэ даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн Захааминай аймагай промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалай һайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Аймагай предприятинуудай коллективүүд продукци худалдаха найман һарын түсэб амжалтатайгаар бэелүүлээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха, шанарыень һайжаруулха талаар горитой алхам хэгдээ. Түсэбһөө гадуур хэдэн арбаад мянган түхэригэй продукци худалдагдаа.

Аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн үе соо баһал һайнаар хүдэлжэ гараа. Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха арадай ажахын түсэб урагшатай бэелүүлэгдэнэ. Адууһа малай тоо толгой нилээд олошороо, ашаг шэмэнь дээшэлүүлэгдэнэ. Тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэринүүд мүнөөдэрэй шухала зорилго болонхой.

1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ мал ажалай продукци ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохо талаар дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгарһан манай аймагай һүнэй фермэнүүдэй, хонишод болон адуушадай хэдэн коллектив СССР-эй хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотануудта, КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэһэн байна. Аймагай хэдэн арбаад түрүү һаалишад, хонишод, мал адуулагшад болон адуушад СССР Союзай орден ба медальнуудаар шагнагдаба.

Промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүгжэлтэ хадаа ажалшадай соёл культурын эрилтэ хангаха асуудалтай нягта холбоотой юм. Арад зоной соёлой, бусад эрилтэнүүдые хангаха хэрэг нарижуулан эмхидхэхэ хэрэгтэ, соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай үүргэ дээшэлүүлхэ асуудалнуудта КПСС-эй XXIV съезд тон ехэ анхарал хандуулһан байгаа. Арад зониие коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ, ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха талаар соёлой гуламтанууд ехэ үүргэ дүүргэжэ байдаг гээшэ.

Захааминай аймагта соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд жэл бүри олошоржо байна. Аймагай түб Закаменск хотодо соёлой ордон, хүдөө нютагуудта соёлой 12 байшан, хүдөөгэй 9 клуб, 17 улаан булан, нийтын 22 библиотекэ мүнөө хүдэлнэ. Соёл-гэгээрэлэй эдэ эмхи зургаануудай материальна бааза жэл бүри һайжаржа байнхай. Бүхы колхоз, совхозуудай түб һууринуудта (Далахайн совхозһоо бэшэндэ) һайн түхеэрэлгэтэй, мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр соёлой гуламтанууд баригданхай. Санага, Дүтэлүүр, Бүргэ тосхонуудта соёлой шэнэ байшангууд бодхоогдожо байна.

Соёлой гуламтануудай олошоржо, материальна баазынь бэхижэхэ бүри тэдэнэй ажал бүри гүнзэгы удхатай болохо, улам һайжаруулагдаха зэргэтэй бшуу. Клубай ажал хадаа олон ондоо онол аргатай, шэнжэ түхэлтэй байдаг. Эндэ лекци уншалга, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгэ онсо һуури эзэлдэг. Ехэ-Цахирай, Хамниин, Дүтэлүүрэй соёлой байшангуудта эмхидхэгдэһэн саг үргэлжын хүдөө ажахын эрдэм ухаанай лекторинууд һайнаар хүдэлнэ. Цахирай, Санагын, Енгорбойн соёлой байшангуудай нийтэ-политическэ лекторинууд баһал муу бэшээр ажалладаг гээшэ. Дурсагдаһан соёлой гуламтануудта хирэ-хирэ болоод лекци уншагдажа, ажалшадай анхарал ехэтэ татана.

1972—1973 онуудай туршада уран һайханай коллективүүдэй харалга хоёр дахин үнгэргэгдөө. Тэдэ харалганууд СССР Союзай, Буряадай автономито республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй алтан ойдо зорюулагдаһан байгаа. Эндэ Закаменск хотын соёлой ордоной, Цахирай, Санагын, Үлэгшэнэй соёлой байшангуудай уран һайханай коллективүүд алишье талаараа шалгарһан юм.

Аймагай промышленна предприятинуудта, эмхи зургаануудта уран һайханай бүлгэмүүд эмхидхэгдэнхэй.

Аймагай түбэй больницын медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй хоор олондо мэдээжэ болоһоор үнинэй. Тэрэ хоор һайндэрэй концертнүүдтэ, уран һайханай харалгада нэгэнтэ бэшэ хабаадалсаа. Аймагай больницын главна врач А. А. Жирякова хоорой коллективэй хүдэлмэреэр саг үргэлжэ һонирхожо, шадамар һайнаар хүтэлбэрилдэг юм. Хэлхээ холбооной узелай, оёдолой фабрикын филиалай, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай транспортна цехэй уран һайханай бүлгэмүүд оло дахин концерт наада табижа, ажалшадые һонирхуулаа.

Санагын соёлой байшангай дэргэдэ арадай хоор эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнэй хүдэлмэридэ дүшөөд хүн хабаадана. Тэдэнэр эндэхи совхозой түб һууринда, холын фермэ, гүүртэнүүдээр ябажа, һонирхолтой концерт наада харуулдаг болонхой. Мүн Закаменск хотын арадай театр холуур суурда гаранхай. Үнгэрһэн сезоной туршада театрай коллектив шэнэ 3 зүжэг табяа. Тэрэнэй артистнар аймагай ажахынуудаар, мүн Зэдын аймагай тосхон һууринуудаар ябажа, зүжэг харуулаа.

1972—1973 онуудай туршада аймагай соёлой байшангууд болон клубуудта «Баатарлиг 50 жэл», «Республикаяа магтан дууланаб», «Бата бэхи хани барисаан» гэхэ мэтын асуудалнуудаар тематическа үдэшэнүүд үнгэргэгдэһэн байна. Тиимэ үдэшэнүүд Закаменск хотын соёлой ордондо, Цахирай, Сагаан-Мориной, Дүтэлүүрэй, Михайловкын соёлой байшангуудта эмхитэй гуримтайгаар болоожо үнгэрөө һэн. Үйлэдбэриин ветеранууд ба түрүүшүүлтэй, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнуудта хабаадагшадтай, һониин намтартай хүнүүдтэй уулзалганууд болодог заншалтай. Тиимэ нэгэ уулзалга Дүтэлүүрэй соёлой байшанда һонирхолтойгоор үнгэрөө бэлэй.

Аймагай соёлой байшангууд болон клубуудта үхибүүдэй секторнүүд эмхидхэгдээд, бага бэшэ ажал ябуулжа байдаг юм. Мүнөө тиимэ 12 сектор хүдэлнэ. Тэдэнэй хүдэлмэридэ һургуулиин хэдэн зуугаад һурагша хабаадалсана. Шара-Азаргын, Михайловкын соёлой байшангуудта залуу хүбүүдые Совет Армида үдэшэлгын үдэшэнүүд эмхитэйгээр үнгэргэгдэдэг юм.

Үсөөншэг эдэбхитэдһээ бүридэһэн агитбригаданууд ажалшадай эрилтэ хангаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулха аргатай [illegible]даг. Аймагай соёл-гэгээрэлэй эмхинүүдэй дэргэдэ тиимэ 6 агитбригада хүдэлнэ. Санагын соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригада амжалтатай һайнаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэмээр. Тэрэнэй гэшүүд Зэдэ, Хуурлиг голнуудаар ябажа, тэндэхи малшадта багахан концерт харуулдаг, хөөрэлдөө эмхидхэдэг, социалис мүрысөөнэй дүнгөөр сахилгаан хуудаһануудые гаргадаг, библиотечкэнүүдэй номуудые һэлгэдэг байха юм.

Аймагай тосхон бүхэндэ нийтын библиотекэ бии болоожо, ажалшадай дунда горитой ажал ябуулжа байдаг болонхой. Колхоз, совхозуудта библиотекэнүүдэй шэнэ байшангууд баригдана, номойнь жаса жэл бүри нэмэнэ, уншагшадынь улам олошорно. Олонхи библиотекэнүүд ажал хүдэлмэриеэ промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулдаг болоо. 1972 ондо ажалшадай эрилтэ хангаха талаар һайн дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө аймагай библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Байгша оной түрүүшын хахад соо Закаменск хотын, Санагын, Дабаатын, Сагаан-Мориной, Енгорбойн библиотекэнүүд һайнаар хүдэлжэ гараа. Тэдэ библиотекэнүүдэй уншагшадай тоо нилээд олошорһон байна.

Библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд арад зоной дунда ном тарааха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг болонхой. Библиотекэнүүдтэ элдэб янзын темэнүүдээр номой выставкэнүүд эмхидхэгдэнэ. «Экономическа эрдэм — бултанда», «Ажал ба хуули», «Малшан, эдэ номуудые унша», «Шамда, механизатор» гэхэ мэтын выставкэнүүд бүхы библиотекэнүүдтэ эмхидхэгдэһэн байна.

Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо буряад уран зохёолшодой номуудаар уншагшадай хэдэн конференци болоһон байна. Хүдөөгэй библиотекарьнууд нүүдэл библиотечкэнүүдые эмхидхэжэ, холын малшадай эрилтэ хангаха талаар горитой ажал ябуулна. Тэдэнэр хүдөө нютагуудаар ябажа, малшадай уншаһан номуудые һэлгэдэг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг заншалтай. Үнгэрһэн хахад жэлэй туршада аймагай библиотекэнүүд олон хүнэй хабаадалгатай 700 гаран хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэһэн байна.

Аймаг доторнай 36 кино-түхеэрэлгэ хүдэлдэг юм. Һүүлэй үедэ ажалшадта кино харуулха ажал нилээд һайжаржа, даабариа үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Хамниин, Ехэ-Цахирай, Мэлын, Баян-Голой кино-түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Тэндэхи киномеханигууд холын гүүртэ, фермэнүүдтэ ошожо, малшадта кино харуулдаг.

Манай аймагай соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри жэгдэ һайнаар табигданхай гэжэ хэлэхын аргагүй. Зарим клубууд, библиотекэнүүд ажалшадай соёлой эрилтэ хангаха талаар нилээд дутагдалтай. Адууһа малай фермэнүүдтэхи улаан булангууд, культбазануудай заримань муугаар хүдэлнэ. Соёлой эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэри промышленна, хүдөө ажахын үйлэдбэритэй холбоо барисаагүй байһаар.

Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет, тэрэнэй культурын таһаг, сомсельсоведүүдэй гүйсэдкомууд клуб болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэри саашадань һайжаруулха талаар хэмжээнүүдые абажа байна. Закаменск хотодо 600 хүнэй һууритай үргэн форматай кинотеатр баригдахаар хараалагдана. Мүн аймагай түб һууринда, Санага тосхондо хизаар ороноо шэнжэлгын музейнүүдые эмхидхэхэ түсэбтэйбди. Холын малшадай соёлой эрилтэ хангаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Гүүртэ, фермэнүүдтэ хамта даа 13 культбаза, 20 гаран улаан булан нээгдэхээр хараалагданхай.

Б. ОЧИРОВ,
Захааминай аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.

Таниие ямараар хангана б?

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛНЭ

Загарайн аймагай хүдөөгэй худалдаа наймаанай Үнэгэтэйн, Шэнэ-Бэрээнэй, Ташаланай, Элхиин нэгэдэлэй, мүн аймагай номой наймаанай автолавканууд байгша онойнгоо хахад жэлэй түсэбые булта дүүргэһэн байна.

Июль, август һарануудта тус автолавканууд гол түлэб нийтын малда тэжээл бэлэдхэжэ ябаһан хүн зониие хангажа гараа. Мүнөө тэдэ таряа хуряагшадта ошоно, малшадай дунда ябана.

Онохойн совхозой ажалшадай эрилтэнүүдые хангадаг автолавка, жэшээнь, август һарада 4,5 мянган түхэригэй эд бараа, эдеэ хоол худалдаха түсэбтэй аад, 5,6 мянган түхэригэй наймаа хэбэ. Шэнэ-Бэрээнэй автолавкада М. Д. Мильгунов үнинэй ажаллана. Тэрэ август һарада 5 мянган түхэригэй наймаа хэхэ түсэбтэй аад, 7 мянган түхэригэй наймаа хэжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараа. Номой автолавкын хүдэлмэрилэгшэ Д. Дондуков мянган түхэригтэ ном худалдаба. Энэ нүхэрэй жолоододог машинынь аймагай нютаг бүхэндэ хаража болоно.

Мүнөө үедэ аймагаймнай автолавканууд ээлжээгээр заһабарилгада тогтожо, үбэлэй хүдэлмэридэ бэлдэжэ эхилбэ. Тэдэнэр малшад дээгүүр гол түлэб ябаха болохо.

А. ЕМЕЛЬЯНОВА.

ОРОЛДОСОТОЙ НАЙМААЛАГША

Хориин аймагай «Георгиевский» совхозой малшадай дунда автолавкын жолоошон Николай Александрович Кундин ехэ хүндэтэй болонхой.

Энэ нүхэрнай тус ажалда гурбан жэлһээ үлүү хүдэлжэ ябана. Түрүүн дүршэлгүйшэг байһан. Зүгөөр бэрхэ жолоошон, үнэн сэхэ, оролдосотой хүн гэжэ мэдээжэ байгаа. Тиимэһээ манай райпогой правлени нүхэр Кундиниие автолавкын наймаалагшаар томилоо һэн.

Богонихон саг соо тэрэ дүршэлтэй болоодхёо. Үнгэрһэн жэлдэ аймагай түрүү автолавкануудай зэргэдэ «түсэбөө дүүргэһэн байна. Байгша онойнгоо хахад жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ һэн. Харин үнгэрэгшэ август һарада 5.500 түхэригэй наймаа хэхэ аад, 5.800 түхэригэй наймаа хэжэ, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гараба.

Нүхэр Кундинай ажалладаг дүршэл һайн шэнжэтэй. Эгээл онсонь юун бэ гэхэдэ, тэрэ хүн зонойнгоо эрилтэ шудалхадаа бэрхэ байна. Август һарада, жэшээнь, тэрэ малшад дээгүүр ябаха үедөө хүдөөдэ ажаллагшадта юунэй хэрэгтэйе бэшэжэ абаад, сентябрьда гарахадаа, тэдэниие абаашажа үгэнэ. Хэрэгтэй эд бараанайнь аймагай баазануудта үгы байбалнь, Улаан-Үдэ хотоһоо захижа асаруулдаг.

Н. МАРГАЦКАЯ.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭНЭ

Прибайкалиин сельпогой коллективэй суглаан июль һарада болоо һэн. Тэрээн дээрэ хүдөөгэй худалдаа наймаанай Первомайска нэгэдэлэй автолавкын жолоошон А. А. Усольцев һонирхолтой үүсхэл дурадхаа юм. Тэрэ юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй хоёрдохи хахадта һара бүриингөө түсэбые 110 процентһээ бага бэшээр дүүргэдэг байха гэжэ шиидхэһэн байгаа.

Тэрэнэй энэ эдэбхи олондо һайшаагдаад, хэдэ хэдэн магазинуудай наймаалагшад дэмжэжэ, мүн лэ иимэнүүд уялгануудые абаа һэн.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ ябаһан хүдөөгэй ажалшадые эрхим һайнаар хангажа, тэдэнэй эрилтэнүүдые саг болзор соонь, түргөөр ба һайнаар бэелүүлжэ, тэдэнэй түсэб уялгануудаа эрхимээр дүүргэхэдэнь туһалха зорилгоор ажалаа һайжаруулха ёhотойбди гэжэ тэдэ мэдүүлээ һэн.

Мүнөө хэлэһэндээ тэдэ хүрэнэ. Жэшээнь, нүхэр Усольцев июль һарада түсэбөө 111 процент дүүргээ бэлэй. Августда 114 процент дүүргэбэ. Мүнөө тэрэ «Путь к коммунизму» колхозой ажалшадай дунда аяншалжа ябана.

Г. ПЛЮСНИНА.

КОНКУРСДО ТҮРҮҮЛБЭ

«Буркоопсоюзай» эдэбхи үүсхэлээр хүдөөгэй ажалшадые һайнаар хангахын түлөө республикын автолавкануудай хоорондо конкурс соносхогдоһон юм.

Тэрэнэй хахад жэлэй дүн гаргагдаа һэн. Тиихэдэнь энэ мүрысөөндэ Сэлэнгын аймпотребсоюзай автолавкын жолоошон Георгий Петрович Коломин түрүүлбэ.

Мүрысөөнэй дүрим олохон зүйлнүүдһээ бүридэһэн байгаа. Түбхын түрүүн түсэбэй дүүргэлтэ харагдаа. Хоёрдохёор, тэрэнэй дүршэл, энэ ажалда удаан хүдэлһэниинь тэмдэглэгдэнэ. Гурбадахяар, автомашинаяа һайн мэдэхэ, хододоо бэлэн байлгаха болоно. Үшөө тиихэдэ наймаалха дүршэлынь, автолавкаараа ябадаг маршрут, графигай дүүргэлтэ, коллективэйнгээ дунда ямараар бэеэ абажа ябадагынь хараада абтаһан байгаа.

Нүхэр Коломин эдэ бүгэдэдэ бултандань харюусажа шадаа. Тэрэ 13-дахи жэлээ автолавкада ажаллажа байна. Һүүлэй жэлдэ түсэбөө дүүргээгүй һарань үгы, дүршэлөөр баян, Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй ходо хүлеэжэ байдаг хүндэтэй айлшан болонхой.

Н. НАМСАРАЕВ.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» завод. Эндэ ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм. Тамара Гордеевна Жукова түрүү ажалшадай тоодо оролсоһоор үнинэй. Табан жэлэй шиидхэхы оной түсэбтэ даабари болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, энэ нүхэр ажалай эрхим дүнгүүдые туйлана. Мүнөө Т. Г. Жукова байгша оной даабари дүүргээд, 1974 оной түсэбөөр ажаллажа байна. «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэдэ тэрэ хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Г. Жукова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Манай зураг дээрэ: Түнхэнэй аймагай Хэрэн тосхоной столовын үнинэй дүй дүршэлтэй болоһон 4-дэхи разрядай тогоошон, коммунис ажалай ударник Ольга Максимовна Шубина. Тэрэ 14 жэл нэгэ газарта тогоошоноор ажаллаха зуураа, аймаг соогоо мэдээжэ болонхой. Тус столовын коллектив һара, квартал бүри түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэдэг.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮБЭЛЭЙ СПАРТАКИАДАДА БЭЛЭДХЭЛ

1973—1974 онуудай туршада СССР-эй арадуудай үбэлэй гурбадахи, РСФСР-эй арадуудай үбэлэй табадахи спартакиадануудые үнгэргэхэ тухай тогтоол абтаба. Энээнтэй дашарамдуулан Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет 1973—1974 онуудта республикын үбэлэй табадахи спартакиада үнгэргэхэ тогтоол абаа.

Дээдэ болон тусхай дунда һургуули, техническэ мэргэжэл олгодог училищи, һургуулинуудай, колхоз, совхозуудай, эмхи зургаануудай, предприятинуудай коллективүүдтэ 1963—1974 онуудай үбэлэй туршада РСФСР-эй арадуудай үбэлэй табадахи спартакиада үнгэргэгдэхэ болоно. 1974 оной январиин 10 болотор аймагуудай, районуудай, городской, мүн 1974 оной февралиин нэгэн болотор республикын спартакиада үнгэргэгдэхөөр хараалагдаба.

Манай республика дотор үнгэргэгдэхэ үбэлэй спартакиадада хабаадагшад һуралсал болон ажалһаа һамшангүйгөөр бүхы мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ байна.

Буряадай АССР-эй үбэлэй табадахи спартакиада 1973—1974 онуудта үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитет байгуулагдаба. Комитедэй түрүүлэгшээр, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. А. Сахьянов баталагдаа.

— Республикын ажалшадай дунда үнгэргэгдэхэ үбэлэй табадахи спартакиадада бэлэдхэл түлэг дундаа оронхой. Мүнөө республикын ажахы, предприяти, һуралсалай газарнуудта үнгэргэгдэхэ спартакиадын дүрим баталагдажа, физкультурын коллективүүдтэ эльгээгдэбэ. Мүн мүрысөө үнгэргэхэ спортын талмайнууд түхеэрэгдэжэ, спортын түхеэрэлгэнүүд абтажа байнхай. — гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. Б. Цыэнкдоржиев хөөрэнэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

НОМОЙ ТАГ

БАРИЛГАШАДАЙ АНХАРАЛДА

Улаан-Үдын М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые хангадаг таһагта хүдөөгэй барилгашадай уншахада таарамжатай, түрүү дүй дүршэл, онол аргануудые дэлгэрэнгыгээр бэшэһэн шэнэ номууд олоор абтаба. Жэшээлбэл, тэдэнэй нэгэн — Москвагай номой хэблэлээр барлагдаһан, «Колхозууд хоорондын барилгын эмхи — хүдөөгэй барилга индустриализацилха үндэһэ һуури» гэһэн ном соо гол түлэб хүдөөгэй байра, түхеэрэлгэнүүдые индустриальна аргаар баридаг дүй дүршэл ниитэлэгдэнхэй. Тиихэдэ эндэ тайлбарилагдаһан онол арганууды шэнэдхэн хубилгаха тухай заа бари үгтэнхэй юм.

Хүдөөгэй барилгые оньһожоруулжа, ажалайнь бүтээсые яажа дээшэлүүлхэ, область, хизаарнуудай колхозууд хоорондын барилгын эмхинүүдэй нэгэдэлэй бүри дэл тухай энэ ном соо мүн лэ дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнхэй. Тиимэһээ энэ ном гол түлэб колхозууд хоорондын барилгын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй уншахада таарамжатай гэжэ һанагдана.

Удаадахинь — Москвагай «Россельхозиздат» хэблэлээр гараһан **«РСФСР-эй малай комплекснууд»** гэһэн томохон альбом уншагшадта дурадхагдана. Орон доторхи ажахынуудта баригдажа ашаглагдаһан малай комплекснууд тухай эндэ үргэнөөр бэшэгдэнхэй. Энэ ном гурбан бүлэгһөө бүридэнхэй. Түрүүшынь бүлэгтэ һүһаалиин, удаадахидань үхэрнүүдые шахаха, гахай үсхэбэрилхэ комплекснууд ниитэлэгдэнхэй. Тиихэдэ мал эдеэлүүлхэ, харууһалха ажал тухай тайлбарилал дэлгэрэнгыгээр үгтэнэ. Энэ ном-альбом механизатор-малшадай, гүүртын хүдэлмэришэдэй ба ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралда зорюулагдана.

С. И. Плященкын хүтэлбэри доро Минскын номой хэблэлээр ниитэлэгдэһэн **«Малай байрын шала»** гэжэ ном соо малай томо байрын шалануудые резинотехническэ промышленностиин үлөөдэһөөр хэхэдэ таарамжатай байһыень олон тоо, баримта дээрэһээ элиршэлэн харуулна. Эндэ Белоруссиин ССР-эй, бусад республикануудай ажахынуудай дүршэл тон һонирхолтойгоор бэшэгдэнхэй.

Тиимэһээ тус ном нэн түрүүлэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй, проектнэ ба барилгын эмхинүүдэй, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй уншахада һонирхомоор.

Киевэй номой хэблэлээр барлагдаһан научна статьянуудай **«Силос дараха түхеэрэлгэнүүдэй конструкци»** гэһэн суглуулбари соо түмэр бетоноор хэһэн барилгын али зэргын бүхэ байһан тухай хэлэгдэнэ. Энэ суглуулбари гол түлэб инженер-проектировщигуудай, научна хүдэлмэрилэгшэдэй анхаралда табигдана.

Мүн библиотекымнай дурсагдагша таһагта бэшэшье олон номууд бии. Тиимэһээ хэрэгтэй сагтаа ерэжэ, һонирхон уншахадатнай болоно.

Т. РЫГЗЫНОВА,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые хангадаг таһагай библиограф.

Ц. Ц. Ранжуровай наһа бараһаар 55 жэлэй ой гүйсэбэ

Дүлэтэ жэлнүүдэй баатарнууд

БУРЯАДАЙ ТҮРҮҮШЫН РЕВОЛЮЦИОНЕР

1918 оной сентябрьда Троицкосавск хотодо Чехословакиин сэрэгшэд, сагаантан орожо ерэбэ. Эндэ, мүн хүдөө нютагуудаар сагаантан зэрлиг муухайгаар түрүү үзэлтэй хүнүүдые алажа хюдажа эхилбэ.

Троицкосавскын Совет нюуса байдалда оробо. Эндэхи Соведэй гэшүүд Масков, Жданов, Еремеев, Арсентьев болон бусадые түрмэдэ хааба. Һүүлээрнь тэдэниие буудажа алаһан юм.

Троицкосавскын Соведэй гэшүүн, Буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Цыремпилович Ранжуров тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Ц. Ц. Ранжуров түрүүшээр Хяагтын аймагай Шараголой станицын училищида, һүүлээрнь Тамирай дүрбэн класстай училищида һураһан юм. Үгытэй ядуу байдалда ажаһуудаг тула хоёрдохи училищияа дүүргэнгүй орхёо һэн.

Тиигэжэ түрэл нютагайнгаа баяд, ноёшуулай үхэр мал адуулжа эхилээд, уданшьегүй Хяагта ошожо, модошо дархан болоһон бэлэй. Тэндэ ажаллажа байха үедөө Троицкосавскын социал-демократическа бүлгэмэй гэшүүн О. А. Черных гэгшын даадаг библиотекэдэ ябадалтай болоһон байгаа.

1904 ондо Ц. Ц. Ранжуров алба хэхээ Шэтэдэ ерэһэн юм. Большевигүүд В. К. Курнатовский, И. В. Бабушкин болон бусад түрүүтэй РСДРП-гэй Шэтын комитет эндэхи хүдэлмэришэд болон таряашадай дунда политическэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулжа байгаа. РСДРП-гэй ЦК-гай шиидхэбэриие бэелүүлэн, Шэтын комитет зэбсэгтэ буһалгаае хэхэ гэжэ шиидэбэ. «Большевигүүдэй партиин гэшүүн Цыремпил Ранжуров Шэтын нюуса комитедэй даалгабаряар, Акатуйска түрмэһөө сэрэгэй транспортын матросуудые сүлөөлэлсэхэ болоһон байгаа. Революционно хүдэлөөндэ хабаатай матросуудые сүлөөлгэдэ хабаадагшад баригдажа, түрмэдэ хаагдаһан байна. Тэдэнэй тоодо Ц. Ранжуров оролсоо. В. К. Курнатовский түрүүтэй энэ хэрэгтэ хабаатай революционернүүд генерал Ранненкампфын 1906 оной мартын 9-нэй захиралтаар сэрэгэй сүүдтэ үгтөө һэн. Тиихэдээ Ц. Ранжуров революционно хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадагша, социал-демократическа революционно партиин гэшүүн гэжэ сэгнэгдэһэн байгаа. Нютагай гарнизоной солдадуудай дунда революционно үзэл бодол тараан дэлгэрүүлдэг, арад зоной митингнүүдтэ хабаададаг, зэбсэгтэ буһалгаанда хүн зониие тухирдаг, хүсөөрөө бааладаг байгаа гэжэ сэрэгэй сүүдэй хэрэг соо тэдэнэр заагдаһан байдаг.

Сэрэгэй сүүд Акатуйска түрмэһөө матросуудые сүлөөлһэн 26 революционерые, тэрэ тоодо Ц. Ц. Ранжуровые, саазалха гэһэн шиидхэбэри гаргаа бэлэй.

Зүгөөр Россин пролетариадай революционно улам хүсэтэй хүдэлөөнһөө айһандаа «саазалалгыень сүлэлгөөр һэлгэхэ» гэжэ шиидэһэн юм. Ц. Ранжуровые 1915 ондо Эрхүүгэй областиин Верхоленскэ уездэдэ сүлэбэ. Тиихэдээ генерал-губернаторай захиралта заабаригүйгөөр хаанашье эльгээхэгүй, сүлэлгэһөө тэрьедэхэгүйнь тула хойноһоонь шанга харуул табиха гэжэ уридшалан заагдаһан саарһатайгаар эльгээгдээ юм.

Февральска буржуазно-демократическа революциин хойто тээ Ранжуров сүлэлгэһөө табигдажа, түрэл нютагаа бусаһан байна. Сүхын хошуунай хүн зон Ранжуровые аймагай земскэ суглаанда түлөөлэгшөөр һунгаба. Тэрэ земскэ суглаан дээрэ Ц. Ц. Ранжуров аймагай комитедэй түрүүлэгшын орлогшоор, доктор Цыбиктаров түрүүлэгшээр һунгагдаһан юм. Ц. Ц. Ранжуров помещигүүд болон баяд, ноёшуулай газарые үгытэй таряашадта үгэхын, революционно засаг тогтоохын түлөө аймагай хүн зоной дунда ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулһан байгаа.

Агуу ехэ Октябриин социалис революциин һүүлээр Ц. Ц. Ранжуров Троицкосавска Соведэй гэшүүнээр, уездын газар ажал эрхилдэг комитедэй түрүүлэгшээр һунгагдаһан юм. Совет зас[аг]... тай түлөө эрэлхэг зоригто[й]... гоор тэмсэжэ, Улаан гвар[ди]... диин отрядуудые эмхид[хэ]... хын түлөө эсэшэ сусашаг[үй]... гөөр тэмсээ. Ранжуров Тр[о]... ицкосавскадахи нэгэ тии[м]... отрядай командир байһ[ан]... тула Ехэ Худари шадар ш... бээлһэн сагаантанай сэрэг... бүлэгые бута сохижо ша[д]... һан юм. Ц. Ц. Ранжуров анги[ин]... дайсанай гарта орожо, Мо[н]... голой газар дээрэ үнэн сэ[т]... хэрэгэй түлөө баатарай ү[хэ]... лөөр унаа һэн.

Дүлэтэ революционер, Бу[ряад]... ряад ороной ажалшан ар[ад]... дай эрэлхэг зоригто хүбү[үн]... Ц. Ц. Ранжуровай нэ[рэ]... арад зоной сэдьхэл зүрхэн[дэ]... хэтэдээ мүнхэл!

С. БАДМАЕВ,
КПСС-эй Хяагтын райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

Курганай автобусой заводто 28 хүнэй һууритай «КАВЗ-685» түхэлэй автобусууд бүтээгдэжэ эхилбэ. Энэ автобусууд имагтал хүдөөгэй харгыда ашаглагдаха юм. Автобус түргэн ябадалтай, дулаасуулдаг хоёр түхеэрэлгэтэй байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «КАВЗ-685» түхэлэй шэнэ автобусууд заводой конвейер дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Шэнэ ном „НЯМНЯА СЭСЭГ“

Һургуулиин наһа гүйсөөдүй буряад хүүгэдтэ уншажа үгэхэ ном, зохёол хомор гэжэ түрэлхид, буряад нютагта эмхидхэгдэһэн хүүгэдэй саадта хүдэлдэг хүмүүжүүлэгшэд ходо гомдодог юм. Тиимэһээ Буряадай номой хэблэл тэрэ дутагдалые усадхаха зорилго табяад, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдтэ зорюулжа, «Нямняа сэсэг» гэһэн согсолбори хэблэжэ һаяхан гаргаба.

Хүүгэдэй уншаха зохёол бэшэдэг байһаараа эдир уншагшадта үнинэй мэдээжэ болоһон уран зохёолшодой — Цэдэн Галсанов, Шираб Нимбуев, Цырен-Базар Бадмаев, Цыден-Жаб Жимбиев, Жан Зимин болон бусадай зохёолнууд ном соо оруулагдаа. Ном соо ороһон бүхы зохёолнуудые уншахада, уран үгөөр, ульгам хэлээр бэшэгдэһэн байна. Тиимэһээ гэртэхинэйнгээ уншажа үгэхэдэ, һүбэлгэн үхибүүд зарим шүлэгүүдыень сээжэлжэшье ядахагүй.

Үнинэй багша Бадма-Базар Намсараевич Нам[сараев]... райн олон жэлэй туршада хүүгэдэй абари... ажаглаһан хадаа, тэдэндэ тааруулһан һөөл зох[ёоһон]... хон шүлэгүүдые бэшэһэн байна. «Шүлэгүүд-[ү]... хэнүүд» гэжэ нэрлэгдэһэн, дүрбэн муртэй ул[аан]... шүлэгүүд соонь элдэб шубууд тухай хэлэгдэ... Цырен-Базар Бадмаевай заан ба охотноон ту[хай]... домоглоһон онтохон-поэмэ ехэ һонин. Гэхэ мэтэ... тоолоо һаа, зохидхон зохёолнууд яһала оло[он]... оруулагдаһан байна.

Тус номые бишыхан хүүгэдһээ гадна, һургуул[иин]... бага классуудай һурагшадшье һонирхожо унша[хаар]... аабза.

Ц. ДОНДОГО[ЙН]...

СПОРТЫН ҺОНИН

ШАТАР. Бүхэсоюзна 41-дэхи чемпионадай (дээдэ лигэ) түгэсхэлэй мүрысөөн октябриин 1-дэ Шатарай түбэй клубта нээгдэбэ.

Жэрэб татаһанай һүүлээр мүрысөөндэ хабаадагшад иимээр һубариба:

1. Дэлхэйн экс-чемпион Тигран Петросян (Москва); 2. Геннадий Кузьмин (Ворошиловград); 3. Орест Аверкин (Свердловск); 4. Ефим Геллер (Москвагай область); 5. Владимир Тукмаков (Одессэ); 6. Лев Полугаевский (Москвагай область); 7. Пауль Керес (Таллин); 8. Анатолий Карпов (Ленинград); 9. Наум Рашковский (Курган; 10. Дэлхэйн экс-чемпион Василий Смыслов (Москва); 11. Владимир Савон (Харьков), 12. Марк Тайманов (Ленинград); 13. Евгений Свешников (Челябинск); 14. Эдиршүүлэй дунда дэлхэйн чемпион Александр Белявский (Львов); 15. Дэлхэйн экс-чемпион Михаил Таль (Ригэ); 16. Виктор Корчной (Ленинград); 17. Дэлхэйн экс-чемпион Борис Спасский (Москвагай область), 18. Карен Григорян (Ереван).

Нэгэдэхи тур октябриин 2-то болобо.

Шатараар бүхэсоюзна мүрысөөнэй түрүүшын наадан да Карпов—Савониие, Тукмаков Белявскиие шүүгээ. Аверкин—Корчной, Керес—Тайманов, Полугаевский — Свешников гэгшэдэй уулзалга тэнсэлгээр дүүрэһэн байна. Бусад нааданууд хойшолуулагдаа.

ХОККЕЙ. Ороной түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнэй октябриин 1-дэ Лужникидэ болоһон уулзалгада ЦСКА-гай хоккеистнүүд Воскресенск хотын «Химигые» 8:2 тоотойгоор шүүгээ.

Нааданай эхиндэ Москва шадарай хоккеистнүүд булюу һайнаар мүрысэһэн байна. Эдэнэр эдэбхитэйгээр наадажа, гурбан минутын үнгэрхэдэ, «Химик» командын капитан Козин тоо нээбэ. Имагтал нааданай хоёрдохи шатын дүүрэжэ байха үеэр ЦСКА-гай хоккеистнүүд шайба сохижо оруулан, тоогоо тэгшэлһэн байгаа. Нааданай түгэсхэлэй 20 минутын турша соо чемпионууд аршэтэй һайнаар наадажа, 8:2 тоотойгоор илалта туйлаба.

Ороной түрүү һуури эзэлэлгын ээлжээтэ наадан октябриин 2-то үнгэргэгдэжэ, «Крылья Советов» командын хоккеистнүүд Ригын «Динамые» 10:2 тоотойгоор шүүгээ. Түрүүшээр наадан тэнсүү байдалда үнгэрбэ. Тиин хоёрдохи шатын тэгэндэ ригынхидэй бууража, муугаар наадахадань, 80 секундын турша соо Климов, Бодунов, Котов гэгшэд Афониной саха руу гурбан шайба сохижо оруулаа. Энэ удаада Анисинай звено һайнаар наадаа.

РЕГБИ. Ороной чемпионадуудта Москвагай «Фили» гэжэ спортын клубай регбистнүүд гурбадахяа түрүү һуури эзэлбэ. Мүрысөөнэй дүүрэтэр хоёр нааданай үлөөд байхада, энэ клубай спортсменүүд 22 очкотой болоо. 1973 оной чемпионууд эдэл даа: Юрий Киянов, Николай Гаврилов, Александр Корольчук, Евгений Мельников, Анатолий Корнеев, Владимир Ларин, Юрий Лихачев, Харий Швейц, Анатолий Ванюшкин, Борис Юдин, Борис Блинник, Борис Ивашов, Геннадий Некрасов, Иван Миронов, Анатолий Самозванов, Анатолий Беляев, Михаил Граждан, Леонид Кулебякин, Евгений Исянов, Валерий Виноградов, Александр Качанов, мүн тренерээр хүдэлжэ байгаад наададаг командын капитан Борис Гаврилов.

(ТАСС).

Хилын саанаһаа
радио • телефон • телеграф

БАГДАД

МОСКВАДА КОНГРЕСС ЗАРЛАЛГЫЕ ДЭМЖЭНЭ

ТАСС

Журналистнуудай уласхоорондын эмхи эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессэй Москвада зарлагдаһые дэмжээд, тэрэниие амжалтатайгаар үнгэргэхын тула эдэбхитэй ябуулга хэхээр бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлбэ гэжэ МОЖ-ой гүйсэдхэхэ комитедэй сентябриин 26-һаа 30 болотор Ирагай ниислэл хотодо болоһон сессиин коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, Европодо аюулгүй байдал хангаха, Палестинын араб арадай хуулита эрхэнүүдые хараада абажа, Дүтын Зүүн зүгэй асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ туһа хүргэхыень түрүү үзэлтэй бүхы журналистнуудые уряална. Чилиин тэмсэжэ байгаа арадтай һаналаа нэгэдэн дэмжэһэн ябуулга хэхэ тухай шиидхэбэри Журналистнуудай уласхоорондын эмхиин гүйсэдхэхэ комитет баталан абаба.

УЛААН-БААТАР

УҺАНАЙ АЖАХЫН БАРИЛГА ХҮГЖӨӨГДЭНЭ

ТАСС

Советскэ Союзай проектээр арбан жэлэй урда тээ баригдаһан Гулинай уһа луурин түхеэрэлгэ (Баруун Монгол) сүл губирхуу газарта уһалуурин, тариан ажалые хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Мүнөө эндэ 1 миллион шахуу кубометр уһатай шэнэ сөөрэм, 160 гектар элһэ хайрлиг газар уһалха багэ түхеэрэлгэ баригдаа.

Бэлшээри уһалха хүдэлмэри хурдан түргөөр үргэдхэгдэжэ байна. Байгша түсэбтэ табан жэлдэ энэ зорилгоор, мүн уһалууриин тариан ажал хүгжөөхын тула гүрэн 340 миллион түгрик һомолоо. Түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ хойшо 4 мянга тухай худаг малтагдаа, 300 сөөрэм байгуулагдаа.

ВАРШАВА

Совет автомобильнуудай выставкэ

ТАСС

Совет автомобильнуудай нүүдэл выставкэ Польшын Арадай Республикын ниислэл хотодо нээгдэбэ. Урда тээнь совет автомобильнууд Румынида, Болгарида, Югославида, Венгридэ, Чехословакида харуулагдаһан байгаа.

Хүнгэн, ашаанай ба тусхай машинануудай шэб шэнэ модельнүүд энэ выставкэ дээрэ харуулагдана.

Совет багахан автобусууд, «Пикап» түхэлэй автомобильнууд ба хүсэтэ ашаанай машинанууд олоной һонирхол үүсхэнэ.

ЛОНДОН

Эрилтэнүүдэйнгээ түлөө тэмсэнэ

ТАСС

Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ тухай эрилтэнүүдээ дэмжэжэ, Англиин почтын эмхи зургаануудай 15 мянга гаран хүдэлмэришэн 12 часай буһалгаанда хабаадаа. Октябриин 1-дэ Англиин ниислэл хотын почтонуудай хэдэн мянгаад хүдэлмэришэн Лондоной үйлсэ гудамжануудаар ябаба.

Почтын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай түлөөлэгшэдэй буруушаалгын демонстрацинууд Бирменгемдэ, Глазгодо, Эдинбургда, Манчестертэ, мүн ороной бусад хотонуудта болоһон байна.

ДАР-ЭС-САЛАМ

Колонизаторнуудта эсэргүү шанга сохилто

ТАСС

Португалиин колонизаторнуудта эсэргүү ябуулгаа Мозамбигай Сүлөөлэлгын фронтын (ФРЕЛИМО) сэрэгшэд улам эдэбхижүүлжэ байна.

ФРЕЛИМО-гой эндэ тунхаглаһан коммюнике соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, Тете провинциин зүүн захада байдаг Бандари гэжэ концентрационно лагерьта сүлөөлэлгын хүсэнүүд августын 18-да добтолһон байна. Лагериин бүхы гарнизон үгы хэгдээ, эндэ түрмэдэ хаагдажа байһан хүнүүд сүлөөлэгдөө.

Һайшаан дэмжэнэ

ВАРШАВА. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессые Москвада зарлалга туйлай ехэ удха шанартай гэжэ бидэнэр, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ 25 жэлэй урда тээ эхи табигшад, эб найрамдал хамгалдаг соёлой ажал ябуулагшадай Вроцлавска конгрессто хабаадагшад тоолонобди гэжэ «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат, Польшын элитэ мэдээжэ уран зохёолшо, ниитын ажал ябуулагша Я. Ивашкевич ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

«Москвада зарлагдаһан конгрессто бэлэдхэлдэ олон оронуудай хүн зоной улам эдэбхитэйгээр хабаадажа байһан ушар бидэниие баярлуулна», — гэбэ.

ПРАГА. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс зарлаха гэһэн бодолые Чехословакиин арад ехэтэ һайшаан угтаа гэжэ ЧССР-эй Национальна фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшын орлогшо Т. Травничек пресс конференци дээрэ мэдүүлээ. Тэрээндэ бэлэдхэл Чехословакиин Социалис Республика дотор бүгэдэ арадай хүдэлөөн болоно байнхай. Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангаха хэрэгтэ Советскэ Союзай ехэ габьяатай байһые мэдэрһэн дээрэһээ, уласхоорондын энэ шухала хуралдаае Москвада үнгэргэхөөр шиидхэгдээ гээд Т. Травничек тэмдэглэбэ.

БЕРЛИН. ГДР-эй культурбундын — республикын «уран мэргэжэлтэ интеллигенциин эмхиин президиум мэдүүлгэ тунхаглахадаа, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада зарлагдаха бүхэдэлхэйн конгрессэй амжалтатайгаар үнгэрхыень хүсэһэн байна. Энэ хуралдаае бүрин дэмжэхэ гээшэ Германиин социалис гүрэнэй хүн бүхэнэй уялга болоно гэжэ ГДР-эй соёлой ажал ябуулагшад тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

БУДАПЕШТ

Оршон тойронхи байгаали хамгаалгын үдэрнүүд

ТАСС

Оршон тойронхи байгаали хамгаалалгын үдэрнүүд эндэ үнгэргэгдэжэ байна. Эдэнь Венгриин үргэн олонитын анхарал ехээр татана. Лекцинүүд, выставкэнүүд, элдэб оронуудай мэргэжэлтэдэй һанамжаяа хэлсэлгэ эдэ үдэрнүүдэй программада ороно.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума оршон тойронхи байгаали хамгаалха тухай асуудал олоной анхарал татадаг боложо байнхай. Байгаалиин баялигуудые сахин хамгаалхын тула бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудта Венгриин правительство жэл бүри 3,5 миллиардһаа үлүү форинт һомолно. Мүнөөнэй оньһото техникээр хангагдаһан 12 лаборатори орон дотор хүдэлдэг юм. Гол мүрэнүүдэй уһа шалгадаг, шэнэ паркнуудые байгуулдаг, модо һөөгүүдые тарижа һуулгадаг байна. Мүнөө Венгриин ниислэл хото дэлхэй дээрэ эгээл ехэ саад сэсэрлигтэй, үзэсхэлэн һайхан хотонуудай нэгэн болоно.

КАНАДЗАВА

Хотонуудай мэрнүүдэй уулзалга

ТАСС

Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй долоон хотын гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, Японой баруун эрьеын 17 хотын мэрнүүдэй дүрбэдэхи уулзалга Японой энэ хотодо хүдэлмэрөө эхилбэ. Хани харилсаагаа саашадань бэхижүүлхэ, худалдаа наймаа хэлгээ үргэдхэхэ асуудалнуудые, мүн хоёр ороной хүршэ районуудые хүгжөөхэ асуудалнуудые уулзалгада хабаадагшад гурбан үдэрэй турша соо зүбшэлхэ байна. Оршон тойронхи байгаали хамгаалгын асуудалнуудаар симпозиум түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэ. Японой баруун эрье шадарай хотонуудай мэрнүүдэй нэгэдэлэй түрүүлэгшэ, Нийгата хотын мэр К. Ватанабэ уулзалга нээхэдээ, иимэ хөөрэлдөөнүүд Японой ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаа, үгээ ойлголсолгые һайжаруулха, экономическа харилсаа үргэдхэхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ.

ПАРИЖ

РЮВ-эй ВРП-гэй буруушаалга

ТАСС

Сайгон захиргаанай толгойлогшо Нгуен Ван Тхиеугай Плейка хотодо хэлэһэн үгэ соохи баталамжануудые Урда Вьетнамай хоёр талын, Париж шадарай Сель-Сен Клу гэжэ багахан хотодо хэһэн зүбшэлэлгэнүүд дээрэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын делегациин түлөөлэгшэ Ли Ван Сау эрид буруушааба. Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын ба ДРВ-гэй хүсэнүүд Урда Вьетнамай бүхы нютагуудта добтолон орохые бэлдэнэ гэһэншүү Нгуен Ван Тхиеугай үгэнүүд худал хуурмаг гэжэ эндэ тараагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. «Урда Вьетнамай олон провинцинуудта Тхиеугай армиин хэжэ байһан ехэ добтолгые далдалан нюуха», «Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байһан зононуудта зүрюу харша сэрэгэй шэнэ ябуулгануудые бэлдэхэ» зорилготойгоор нигэжэ хэлэһэн байна гээд Ли Ван Сау тэмдэглээ.

Вьетнамай асуудалаар Париждахи хэлсээе бэелүүлхэ, бусад талануудай иимэл ябуулга хэхынь тула тэмсэхэ хүсэлэнтэй байһанаа Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство мэдүүлнэ гээд тэрэ хэлэбэ.

ПАРИЖ

КАМБОДЖОДОХИ ДАЙНАЙ ЯБУУЛГАНУУД

ТАСС

Камбоджые сүлөөлэлгын хүсэнүүд Пномпень хото шадар эдэбхитэй добтолго хэжэ үргэлжэлһөөр. Гадаадын информационно агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, эндэхи патриодууд 4-дэхи, 5-дахи харгынуудые зүбшан байдаг хоёр бэхилэлгэһээнь дайсаниие үлдэһэн байна. Патриодуудай шанга сохилтые тэсэнгүй, пномпениин сэрэгүүд ниислэл хотоһоо баруун-урдуур 17 километртэ байдаг бэхилэлгэнүүдээ орхижо зугадаба.

Кампонгтям гэжэ провинциин түбэй аэропортын оршондо шанга тулалдаанууд болоо. Сентябрь һарын эхинһээ хойшо аэропорт патриодуудаар хүреэлэгдэнхэй. Пномпениин сэрэгүүдэй аэродром хамгаалжа байһан десантна подразделенинүүд гол хүсэнүүдһээ таһа сохигдонхой.

УЛААН-БААТАР

Зүблөөн нээгдэбэ

ТАСС

Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй гэшүүн оронуудай банкнуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн эндэ нээгдэбэ.

Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Кубын, Монголой, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай, Чехословакиин банкнуудай, мүн экономическа харилсаанай уласхоорондын банкын, уласхоорондын инвестиционно банкын ба СЭВ-эй Секретариадай түлөөлэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

БУДАПЕШТ

Хүгжэмшэдэй конкурс

ТАСС

Хүгжэмшэдэй уласхоорондын заншалта конкурс эндэ дүүрэбэ. Москвагай гүрэнэй консерваториин утаһата инструментнүүдэй квартедтэ нэгэдэхи шан барюулагдаа. Венгриин мүнөөнэй авторнуудай зохёолнуудые эрхим һайнаар гүйсэдхэһэнэйнь түлөө Грузиин ССР-эй утаһата инструментнүүдэй гүрэнэй квартедтэ Будапештын городской Соведэй тусхай шан олгогдобо.

150 гаран хүгжэмшын хабаадаһан Будапештдэхи уласхоорондын конкурс ороной олонитын анхарал ехээр татаа.

ГАВАНА

Саазалагдаха аюул Л. Корваланда тохёолдоод байна

ТАСС

Чилиһээ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланиие хунта сэрэгэй трибуналай сүүдтэ үгэбэ. Трибунал Сантьягадахи сэрэгэй академиин байшан соо хүдэлнэ.

Саазалагдаха аюул Л. Корваланда тохёолдоод байна.

ШУҺАТА МУУХАЙ ХАРДАЛГА МҮРДЭЛГЭ БОЛЮУЛХА! Луис КОРВАЛАНИИЕ сүлөөлхэ!

Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланиие Чилиин хархис сэрэгэйхидэй барижа хааһыень буруушаажа байһанаа дэлхэйн арадууд мэдүүлнэ. Л. Корваланиие, мүн Чилиин бусад патриодуудые сүлөөлхэ, орон доторхи хардалга мүрдэлгэ болюулха эрилтэ дэлхэйн олониитэ табина.

ВАРШАВА. Чилиин Компартиин ЦК-гай Генеральна секретарь Луис Корваланиие — Чилиин ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй габьяата ажал ябуулагшые Чилиин сэрэгэй хунтын барижа хааһан тухай мэдээсэлые Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитет сэдьхэлээ доһолгон, һанаата болон угтаа гээд ПОРП-ын ЦК-гай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Луис Корваланиие дары түргөөр сүлөөлхэ, Чилиин демократическа ажал ябуулагшадые хашаха харшалхаяа, хардаха мүрдэхэеэ болихо эрилтэ ПОРП-ын ЦК Польшын хүдэлмэришэн ангиин, бүхы арадай үмэнэһөө табина.

БУДАПЕШТ. Ороной патриодуудта эсэргүүгээр Чилиин сэрэгэй хунтын хэжэ байһан хардалга мүрдэлгэнүүдые ВСРП-гэй ЦК. Венгриин коммунистнууд, манай ороной ажалшад дураа гутан буруушаана гэжэ Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Нүхэр Луис Корваланиие, коммунистнуудые, социалистнуудые, мүн Чилиин бусад патриодуудые дары сүлөөлхэ эрилтэ ВСРП-гэй ЦК, венгер арад табина.

БУХАРЕСТ. Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь нүхэр Луис Корваланиие барижа хааһан тухай мэдээсэл дуулахадаа, румын арадай сэдьхэл ехээр доһолбо. Луис Корвалан Чилиин хүдэлмэришэн ангиин, арад зоной хүсэл эрмэлзэлдэ, Эхэ оронойнгоо һалбаран хүгжэлтын хэрэгтэ алба хээ гээд Румыниин Коммунис партиин ЦК-гай гүйсэдхэхэ комитедэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Нүхэр Корваланиие барижа хаалга, коммунистнуудые, социалистнуудые ба бусад патриотическа хүсэнүүдые хардалга мүрдэлгэ орон доторой, мүн уласхоорондын хархис хүсэнүүдэй аша туһада харюусаха, сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө Чилиин арадай тэмсэлые һулаoуулха болоно гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

(ТАСС).

ПАРИЖ

Ж. Помпидугай Дж. Леонетэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд

ТАСС

Францийн президент Ж. Помпиду, албанай хэрэгээр Францийн ниислэл хотодо ерээд байһан Италиин президент Дж. Леоне гэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд эндэ эхилбэ.

Францийн түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнууд, нэн түрүүн ЕЭС-эй ба Зүүн Европын оронуудай хоорондохи, мүн ЕЭС-эй ба США-гай хоорондохи харилсаанай асуудалнууд түрүүшынь уулзалгын үедэ зүбшэгдэһэн байна.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]...

Нэгэдэхи хуудаһан[д]... «Ажалай журам» — ... бэшэг. «Үрэһэ хаалга... таряашадай зорилго» — ... луулбари. ТАСС-ай һү... мэдээсэлнүүд. СССР-эй ... ховно Соведэй Президиу[мэй]... Указууд.

Хоёрдохи хуудаһан[д]... «Цехэй партиина орган[изаци]... цинуудай үүргые дээшэлү[үлхэ]... хэ» — А. Васильева[й]... корреспонденци. Редакц[и]... ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһан[д]... «Жэшээ абамаар ажаяба[р]... — корреспонденци. Хил[ын]... саанаһаа. АПН-эй матер[иал]... нууд.

Дүрбэдэхи хуудаһан[д]... «Баясхалан хүргэһэн ба... гүүдэй мүрнүүд...» — ... гүүдэй суглуулбари. Эд[...]... һонин. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ[А]...

«Орбита» харуулна:
14.35 — Һүүлэй һон[ин]... 14.45 — **Үнгэтэ телевид[ени]...** Үхибүүдтэ — «Зураг бүх[эн]... дэ наран» гэһэн дамжуу[лга]... 15.15 — «Циркын һайнд[...]... — телевизионно фил[ьм]... 16.05 — **Үнгэтэ телевиде[ни]...** Олон түмэнэй ленинскэ [уни]... верситет. «Москвада бол[ох]... эб найрамдалай хүсэнүү[дэй]... бүхэдэлхэйн конгрессые ... туулан». 16.35 — **Үнгэтэ [те]... левидени.** «13 стульев» ... телевизионно жэжэ зу[ра]... гүүдэй театр. 17.35 — «Мо... ва маниие нүхэсүүлээ» ... фильм-концерт. 18.10. Футболоор УЕФА-гай ку[бо]... гай түлөө мүрысөөн. «С[лави]... вня» (Софи) — «Ди[на]... мо» (Тбилиси). 2-[дохи]... тайм (суранзан бэшэ[...]... 19.00 — «Время» — мэдэ[эсэ]... лэй программа. 19.30 — ... һарлалга. 19.45 — «Мүнө[өнэй]... Япон».

Улаан-Үдэ харуулна:
20.15 — Үхибүүдтэ — «Х[...]... хо» — тележурнал (бу[ряад]... даар). 20.35 — Телепанора[ма]... 20.55 — «Арадай гэгээр[элгын]... хүгжэлтын шэнэ шата» ... хөөрэлдөөн (буряад[аар]... 21.10 — Концерт.

«Орбита» харуулна:
21.40 — «Хүн ба хуу[ли]... 22.10 — СССР-эй арадай ... тист Георг Отсын конц[ерт]... 23.00 — «Очевидное — [неве]... роятное» — кино ... лэлгэ. 24.00 — «Вре[мя]... — мэдээсэлэй пр[ог]... рамма. 00.30 — [Үнг]... гэтэ телевидени. Хокк[ей]... Европын чемпионуудай ... богай түлөө мүрысөөн. ЦС[КА]... — Дукла (ЧССР).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ[МА]...

«Орбита» харуулна:
20.15 — «Горячие дене[чки]... — уран һайханай филь[м]...

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[В]...

Манай адрес, телефо[нууд]...

г. Улан-Удэ, ул. ... на 35. Телефоны: ред[акто]... ра — 54-54, приёмна[я]... 54-93, зам. редактор[а]... — 68-08, зам. редактор[а]... 62-62, отв. секрета[рь]... 50-52, секретариат — ... отделы: партийной жизн[и]... 60-91, сельского хозя[йства]... — 64-36, 63-86, пропа[ганды]... и агитации — 56-23, ... мышленности и стро[ительства]... ства — 61-35, совет[ского]... строительства и быт[а]... 69-58, культуры и шко[л]... 60-21, писем и рабсе[лькоров]... ров — 67-81, информа[ции]... 34-05, общественная пр[иёмная]... ная — 56-62, машинно[бю]... ро — 57-63, фотолабо[рато]... рия — 33-61.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1973 оной октябриин 4. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-02485. Заказ №...